

An Roinn Oideachais
agus Óige
Department of Education
and Youth

Nuachtlitir Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe

Fáilte chuig eagrán na **Bealtaine 2025** agus an **19ú foilsiú** de nuachtlitir na Roinne Oideachais agus Óige ar **Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI)**. Ba mhaith linn buíochas a ghabháil le gach duine a chuir leis. Tá súil againn go mbaineann tú taitneamh as an eagrán seo, agus go bhfaigheann tú inspioráid, smaointí agus naisc agus acmhainní úsáideacha chun cabhrú leat do ról a ghlacadh san fhorbairt inbhuanaithe.

Féadfaidh tú na heagráin roimhe seo den nuachtlitir a léamh [anseo](#) agus [clárú](#) chun é a fháil go díreach chuig do bhosca isteach gach ráithe!

OFI i gContae na Phoirt Láirge agus na hIarmhí – Ag Glaoch ar Gach Institiúid Oideachais!

An bhfreastalaíonn tú, an oibríonn nó an gcomhoibríonn tú le foras nó foras oideachais i **bPort Láirge** nó san **Iarmhí** atá ag gníomhú ar son na forbartha inbhuanaithe? Más ea, ba mhaith linn cloisteáil uait don chéad eagrán eile den Nuachtlitir OFI!

OFI i Scoileanna

Más mian leat na gníomhartha atá á ndéanamh ag do scoil i réimse na forbartha inbhuanaithe a roinnt agus é a fheiceáil in eagrán na nuachtlitreach OFI amach anseo, déan teagmháil trí ríomhphost a sheoladh chuig ESD@education.gov.ie. Gheobhaidh do scoil **Dearbhán One-For-All €500** ón Roinn Oideachais agus Óige má fhoilsímid do phíosa!

Contents

1. OFI go 2030 – an t-Eolas is Déanaí	4
a. OFI go 2030 – Maoiniú tugtha d'Eagraíochtaí.....	4
b. Clár Oiliúna ar Líne um Bithéagsúlacht Bhunúsach do Scoileanna	5
c. Cláir FGL do Mhúinteoirí – Nuashonrú.....	6
d. Forbairtí Curaclaim – CASD agus OSI.....	7
e. Foireann Uirlisí Inbhuanaitheachta Nuashonraithe do Scoileanna.....	8
f. Uasdátú ar an gClár Painéil Ghréine do Scoileanna – Bealtaine 2025	9
g. Suirbhé Próifíl Fardail Fuinnimh REPowerEU ar scoileanna.....	10
h. Póstaeir SDG agus Bileog Eolais do Scoileanna	11
2. OFI Timpeall na Tíre – Sligeach agus Tiobraid Árann.....	12
a. OFI i gContae Shligigh	12
b. OFI i gContae Thiobraid Árann	13
3. Uasdátuithe Scoile	15
a. OFI ag Coláiste Pobail Ros Comáin – rang Foghlaim don Saol.....	15
b. OFI ag SN Ghurráneasig, Cill Briotáin, Co. Chorcaí.	17
c. Seachadadh Speisialta ag Bunscoil Scoil Bhríde, Cill Chuillinn	19
4. Comórtais	20
a. OFI go 2030: Comórtas Ealaíne do Scoileanna – Buaiteoirí agus Searmanas Bronnta	20
b. Comórtas Nuachtlitir OFI Márta - Buaiteoir	24
c. Comórtas Nuachtlitir OFI Bealtaine – SFI 13	25
d. Bithéagsúlacht i Scoileanna - Buaiteoir an Chomórtais	25
e. Junk Kouture - Cluichí Ceannais an Domhain 2024	26
f. Picker Pals - Comórtas Scéalta 2025	27
g. SFI 4.7 Lá: Comórtas ealaíne cailc oideachais don fhorbairt inbhuanaithe	30
h. Ionad Athfhionnachtana – Comórtas Faisin Relove	31
5. Cláir agus Acmhainní.....	34
a. Tóg Clár 1 Oiliúint Ceannaireachta	34
b. Ionad Oideachais Bithgheilleagair Ciorclach (CBEC)	37
c. InbhuanAITHEACHT do Thosaitheoirí Cúrsa traenála do chách	39
d. Tionscadal Ama Oideachais Dhomhanda.....	40

e. Clár oiliúna Ceannaireachta don Fhorbairt Inbhuanaithe do mhic léinn na hIdirbhliana	42
f. Eastát Aerpháirc – Turais Samhraidh	43
g. EICEA-EOECNA – Seachtain na Bithéagsúlachta 2025.....	44
h. Clár Oideachais na dTaiscéalaithe – Acmhainní Nua agus Webinar do mhúinteoirí agus do dhaltai rang 3 – 6.....	45
i. Leave No Trace – Clár Bunscoile.....	46
j. Acadamh na Todhchaí ag Teacht – clár Treoraigh do Thodhchaí sa Ghaeltacht	47
k. Bithéagsúlacht i Scoileanna - Tionscadal Pailneora 2025.....	48
l. Sráidbhaile Éicea Chloch Shiurdáin – Turais d'Iarbhunscoileanna	49
m. Oideachas don Inbhuanaitheacht – Ardán Ceannaireachta Scoile nua	50
6. Foghlaim Ghairmiúil an Mhúinteora	53
a. Oide – Nuashonruithe OFI	53
b. Clár Curadh na Saoránachta Digití do mhúinteoirí bunscoile.....	56
c. ISSN agus ECSI - Sceideal an Fhómhair 2025 - Ag Teacht go luath!.....	57
d. Sceideal FGL ISSN OFI	57
e. COBÁC – Máistir Oideachais in Oideachas Saoránachta Domhanda	59
f. Global Village – Cúrsa Samhraidh GCE	60
7. Nuacht Breisoideachais agus Ardoideachais.....	61
a. Nuacht agus Nuashonruithe ón Earnáil IAO	61
b. Breisoideachas agus Oiliúint ag tiomáint an Aistriú Glas in Éirinn	63
c. M.O. san Oideachas le haghaidh Inbhuanaitheachta agus Saoránachta Domhanda i gColáiste Mhuire gan Smál.....	64
d. Taighde Éireann – clár Fondúireachtaí Nua 2025.....	65
8. Nuashonraithe Idirnáisiúnta.....	67
a. EOECNA – Duais na Seapáine ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe	67
b. Seoladh Thuarascáil GEM 2024/25 in Éirinn	67
c. Staidéar Choimisiún an AE ar na buntáistí a bhaineann le Foghlaim le haghaidh Inbhuanaitheachta.	68
d. Tionscnamh Nóiméad Dóchais – 9 Bealtaine	70
9. Nuacht Eile.....	72
a. Plean Gníomhaíochta Aeráide 2025 Foilsithe.....	72
b. Trí Ghníomhaíocht Shimplí – SFI 13.....	73
c. Foilsiú na Straitéise Náisiúnta Frithdhífhaisnéise	73
d. Nuacht Campais ón Roinn Oideachais agus Óige	74

e. Nuacht Gníomhaíochta Aeráide – Eagrán Aibreán Foilsithe.....	78
f. Nuachtlitir Institiúid Aeráide agus Sochaí Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath – Eagrán 32	79
g. An Roinn Leanaí – Nuacht agus Nuashonruithe	80

1. OFI go 2030 – an t-Eolas is Déanaí

a. OFI go 2030 – Maoiniú tugtha d'Eagraíochtaí

Tá an Roinn ag tabhairt cuireadh anois d'**Eagraíochtaí** iarratas a dhéanamh ar mhaoiniú OFI suas le €25,000 do thionscadail a thacaíonn le cur i bhfeidhm OFI go dtí 2030 san earnáil scoile.

Tá sonraí faoin nglao ar mhaoiniú agus faoin bpróiseas iarratais ar fáil ar an leathanach [Glaonna ar Mhaoiniú OFI](#) ar Gov.ie. Is é **Dé hAoine 30 Bealtaine 2025** an dáta deiridh chun iarratais a fháil.

Reáchtálfaidh an Roinn glao maoinithe OFI ar leith do scoileanna i mí Mheán Fómhair. Foilseofar sonraí an ghlaio ar scoileanna in eagrán mhí Mheán Fómhair den Nuachtlitir OFI ar féidir leat liostáil léi [anseo](#).

Táthar ag iarraidh anois ar eagraíochtaí agus ar scoileanna a fuair mhaoiniú OFI in 2024 tuarascáil a chur faoi bhráid na Roinne ar a dtionscadail.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. Clár Oiliúna ar Líne um Bithéagsúlacht Bhunúsach do Scoileanna

Sheol an Plean Uile-Éireann um Pailneoirí cúrsa oiliúna ar líne atá saor in aisce **‘Tailte Scoile a Bhainistiú don Bithéagsúlacht’** i Márta. Is féidir teacht ar an gcúrsa ag <https://learn.biodiversityireland.ie/courses/schools>

Tá líon mór daoine ag glacadh leis an gcúrsa ó seoladh é agus molaimid do scoileanna, go háirithe feighlithe scoile, feighlithe talún, agus aon duine atá freagrach as cúram a thabhairt do thailte na scoile é a sheiceáil amach.

Trí dheich ngníomh bunaithe ar fhianaise, treoraíonn sé tú trí bhealaí éagsúla chun cabhrú leis an mbithéagsúlacht, is cuma faoi mhéid do scoile nó an spáis atá ar fáil.

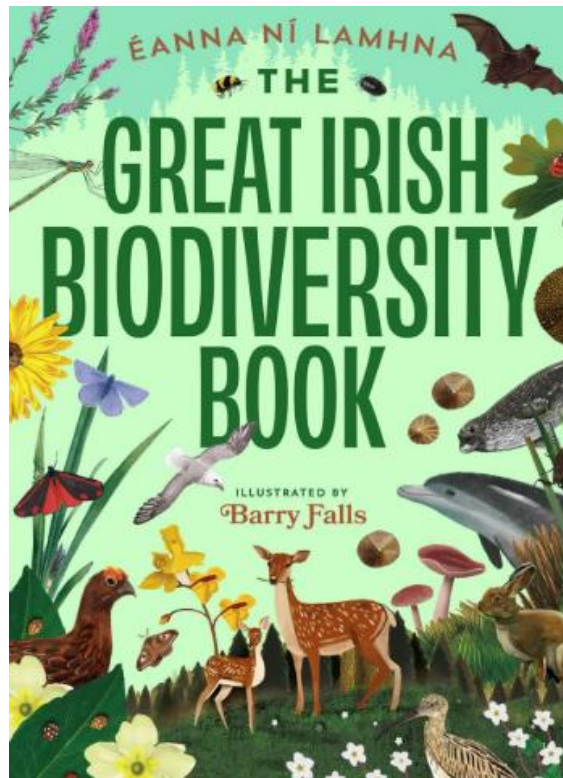
Ó roghanna malartacha lotnaidicíde go liostaí planda, leideanna bainte atá oiriúnach don bithéagsúlacht go smaointe maidir le pobal na scoile a bheith páirteach, is deis é seo d’aon duine a bhfuil fonn orthu tailte na scoile a bhainistiú ar bhealach atá níos oiriúnaí don dúlra agus páirt a thabhairt do dhaltaí, scoláirí agus baill foirne feadh an bhealaigh.

Is creatphlean é an Plean Uile-Éireann um Pailneoirí a thugann earnálacha éagsúla le chéile ar fud oileán na hÉireann chun tírdhreach a chruthú inar féidir le pailneoirí a mhaireachtáil agus a bheith faoi bhláth. Déantar a chur i bhfeidhm a chomhordú ag an Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta.

Faigh tuilleadh eolais: <https://pollinators.ie/schools/>

BUAIGH cóip de ‘Leabhar Mór Bithéagsúlachta na hÉireann’ le Eanna Ni Lamhna!

Cláraigh don chúrsa saor in aisce ‘**Tailte Scoile a Bhainistiú le haghaidh Bithéagsúlachta**’ faoi **Dé hAoine 23 Bealtaine 2025**, le seans a bheith agat cóip de ‘Leabhar Mór Bithéagsúlachta na hÉireann’ Eanna Ni Lamhna a bhuachan!

c. Cláir FGL do Mhúinteoirí – Nuashonrú

Beidh an Roinn ag nuashonrú a cuid [Cláir FGL do Mhúinteoirí](#) mí Mheán Fómhair 2025.

Más mian leat cúrsa a chur leis nó a chur san áireamh, seol ríomhphost le do thoil ESD@education.gov.ie faoi **5pm Dé hAoine, 8 Lúnasa 2025**.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Forbairtí Curaclaim – CASD agus OSI

An Ardteistiméireacht – Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe

D'fhoilsigh Coimisiún na Scrúduithe Stáit páipéir shamplacha don ábhar Ardteistiméireachta nua “Gníomhaíocht ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe” ar 9 Aibreán. Tá ceithre pháipéar scrúdaithe samplacha san ábhar - dhá cheann Ardleibhéal agus dhá Ghnáthleibhéal - eisithe chuig na scoileanna. Is féidir leat breathnú ar na páipéir anseo: [Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí - Coimisiún na Scrúduithe Stáit](#) I mí **Mheán Fómhair 2025**, beidh treoir shamplach don Chomhpháirt Mheasúnaithe Bhreise – an Tionscadal Gníomhaíochta – sna scoileanna. Eiseofar mionteagasc beo do na AACanna i mí Eanáir 2026.

Cuirfidh líon beag scoileanna líonra ar a dtugtar scoileanna Céim a hAon an t-ábhar nua ar fáil ó Mheán Fómhair 2025, agus déanfar an chéad scrúdú Ardteistiméireachta san ábhar i samhradh 2027. Tá na múinteoirí sna scoileanna seo ag tabhairt faoi Fhoghlaim Ghairmiúil Múinteoirí le hOide faoi láthair mar ullmhúchán don rolladh amach i mí Mheán Fómhair. Tá liosta de na scoileanna ar fáil ag: [gov.ie - Fógraíonn an tAire Foley na scoileanna atá páirteach i gcéim a haon d'ábhair nua Ardteistiméireachta a chur i bhfeidhm](#) agus is féidir an tsonraíocht a fheiceáil anseo: [Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe | Curaclam Ar Líne](#)

Bunscoil – Oideachas Sóisialta agus Imshaoil

Is é Oideachas Sóisialta agus Imshaoil (OSI) ceann de na cúig réimse leathan curaclaim

sa Chreat Curaclaim Bunscoile a seoladh i mí Márta 2023.

Trí FMS, forbraíonn páistí dearchaí, coincheapa, meonta, eolas, scileanna agus luachanna a spreagann agus a chumasaíonn iad a bheith ina saoránaigh eolasacha agus gníomhacha a chothaíonn todhchaí níos inbhuanaithe. Déantar é seo níos bríonna agus níos cumhachtaí trí aithint, iniúchadh agus imscrúdú gníomhach a dhéanamh ar dhúshláin agus ar dheiseanna áitiúla, náisiúnta agus domhanda, san am a chuaigh thart agus san am i láthair. Mar sin, tagann leanaí ar thuiscint agus ar thuiscint ar a gcearta agus a bhfreagrachtaí bunúsacha mar chaomhnóirí an phláinéid seo.

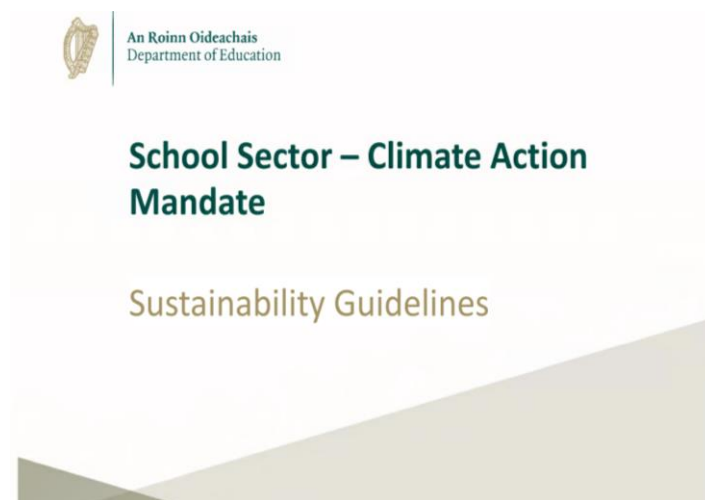
Cuireadh tús le comhairliúchán poiblí ar dhréacht-sonraíocht OSI i mí Márta 2024 agus

tugadh chun críche é i mí Meithimh 2024. Rinneadh anailís ar an aiseolas ón gcomhairliúchán ina dhiaidh sin agus foilsíodh dhá thuarascáil chomhairliúcháin go déanach in 2024.

Tabharfar isteach na curaclaim ón scoilbhliain 2025/2026 agus cuirfear i bhfeidhm iad de réir a chéile, thar thréimhse 5 – 6 bliana. Cuimseofar le gach ceann de na cúig shonraíocht curaclaim, lena n-áirítear OSI, ‘Foireann Uirlisí’. Ina theannta sin, cuirfear deiseanna forbartha gairmiúla ar fáil do cheannairí scoile agus do mhúinteoirí. Tá múnla na forbartha gairmiúla á mheas faoi láthair.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. Foireann Uirlisí Inbhuanaitheachta Nuashonraithe do Scoileanna

Táimid i mbun athbhreithniú agus nuashonrú a dhéanamh ar an bhFoireann Inbhuanaitheachta do scoileanna. Má tá aon rud ar mhaith leat a fheiceáil curtha leis an bhfoireann uirlisí, cuir in iúl dúinn le do thoil (esd@education.gov.ie). Tá sé beartaithe againn an fhoireann uirlisí nuashonraithe a fhoilsiú i mí Mheán Fómhair.

Forbraíodh an **Foireann Uirlisí Inbhuanaitheachta**, a foilsíodh den chéad uair i Meán Fómhair 2022, chun tacú le scoileanna glacadh le Ráiteas Beartais Inbhuanaitheachta de réir an tSainordaithe um Ghníomhú ar son na hAeráide san Earnáil Scoileanna: gov.ie - School Sector Climate Action Mandate

Má tá do ráiteas foilsithe agat cheana féin, agus más mian leat é a roinnt, cuir ar an eolas muid ESD@education.gov.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

f. Uasdátú ar an gClár Painéil Ghréine do Scoileanna – Bealtaine 2025

Ó seoladh an Clár PV do Scoileanna i mí na Samhna 2023, tá breis agus 3,303 scoil ceadaithe chun dul ar aghaidh chuig tairiscint chun painéil PV a shuiteáil agus tá breis is 2,410 díobh sin ceadaithe go dtí seo le haghaidh maoinithe. Go dtí seo, tá a PV suiteáilte go rathúil ag 1,160 scoil.

Le haghaidh níos mó eolais, féach ar: gov.ie - Schools Photovoltaic Programme

Thuas: Scoil Náisiúnta Bhaile an Chaisleáin, Dún na nGall, le painéil ghréine nua-fheistithe.

g. Suirbhé Próifíl Fardail Fuinnimh REPowerEU ar scoileanna

Tá tús curtha ag an Roinn le feidhmiú céimneach náisiúnta Shuirbhé Próifíl Fardail Fuinnimh REPowerEU ar bhunscoileanna agus iar-bhunscoileanna.

Mar chuid dá gcuid oibre i dtreo spriocanna aeráide 2030 agus 2050, tá próifíl náisiúnta fuinnimh á bhunú ag an Roinn do gach scoil. Is comhpháirt thábhachtach é seo de Phlean Teicniúil na Roinne um Ghníomhú ar son na hAeráide san Earnáil Scoile a foilsíodh in 2023 agus a nuashonraíodh in 2024.

Mhaoinigh an Banc Eorpach Infheistíochta céim phíolótach den phróifíl fardail fuinnimh (cuimsigh sé gach scoil ar fud cúig chontae) agus tugadh chun críche é in 2023. D'éirigh leis an Roinn maoiniú a lorg in 2024 do na scoileanna eile ar fud na tíre ón gClár REPowerEU atá maoinithe ag an Aontas Eorpach – NextGenerationEU.

Tá an cur chuige maidir le sonraí fuinnimh agus riochtaí a thabhairt le chéile i mbunachar sonraí suirbhé amháin an-nuálaíoch agus tá acmhainneacht shuntasach ann chun cuidiú le tosaíocht a thabhairt do dhícharbónú agus infheistíochtaí in eastát na scoile amach anseo, ag éascú sainaithint agus forbairt spriocdhírthe ar chláir fuinnimh agus dícharbónaithe na hearnála scoile amach anseo a laghdóidh an spleáchas iomlán ar bhreoslaí iontaise agus a chuirfidh dlús le himscaradh fuinnimh in-athnuaite.

Tá creat de chuideachtaí suirbhéireachta ceaptha ag an Roinn chun an Fardal a chomhlánú. Déanfaidh gairmí tógála le taithí suirbhéireacht ar gach scoil ag baint úsáide as uirlis

suirbhéireachta nua arna fhorbairt ag Aonad Pleanála agus Tógála na Roinne. Déantar na sonraí seo a iontráil ar ríomhaire táibléid ar an láthair, a iompórtáladh isteach i gCóras Faisnéise Geografaí (GIS) na Roinne, agus ansin iad a phróiseáil isteach i mbunachar sonraí coibhneasta a dhéanann na háirimh theicniúla riachtanacha chun Rátáil Measta Fuinnimh agus Carbóin Scoile a chinneadh ar rátáil shainiúil é a d'fhorbair an Roinn go sonrach don earnáil scoile.

Tá teagmháil dhíreach anois ag an Roinn le gach scoil. Cuireadh in iúl do na scoileanna sa chéad chuid de shuirbhéanna (sna contaetha Baile Átha Cliath, Corcaigh, Ciarraí, Gaillimh agus Maigh Eo) faoina gcuideachta suirbhéireachta agus amlínte ceaptha.

Cuirfear tús leis an dara cuid agus an chuid eile de shuirbhéanna i mbliana. Déanfar teagmháil arís le scoileanna sna ceantair seo níos gaire don am chun a gcuideachta suirbhéireachta ceaptha agus amlínte a chur in iúl dóibh.

Tá an clár REPowerEU maoinithe ag an Aontas Eorpach – NextGenerationEU. Is é REPowerEU plean an AE chun spleáchas ar bhreoslaí iontaise Rúiseacha tar éis an chogaidh san Úcráin a laghdú go tapa, neamhspleáchas agus slándáil sholáthar fuinnimh an Aontais a threisiú agus an t-aistriú glas a luathú. Tá sé mar aidhm aige an t-aistriú glan agus na fórsaí comhcheangail a chur ar aghaidh go tapa chun córas fuinnimh níos athléimní agus fíor-Aontas Fuinnimh a bhaint amach. Déantar REPowerEU a mhaoiniú tríd an tSaoráid Náisiúnta Téarnaimh agus Athléimneachta (NRRF).

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

h. Póstaerir SDG agus Bileog Eolais do Scoileanna

D'eisigh an Roinn dhá chóip de phóstaer maidir leis na **17 Sprioc Forbartha Inbhuanaithe** chuig gach scoil i mí Mheán Fómhair 2022, chomh maith le bileog eolais maidir le **Straitéis Náisiúnta na hÉireann maidir leis an Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe: OFI go 2030**, agus conas rochtain a fháil ar acmhainní do scoileanna.

Má tá cóipeanna sa bhreis den phóstaer nó an bileog eolais uait, seol ríomhphost chuig ESD@education.gov.ie.

2. OFI Timpeall na Tíre – Sligeach agus Tiobraid Árann

a. OFI i gContae Shligigh

Public Participation
Network Sligo

Ollscoil
Teicneolaíochta
an Atlantaigh

Atlantic
Technological
University

Comhchruthaíonn páistí scoile agus múinteoirí scoile i gCo. Shligigh leabhar oibre dúlra-bhunaithe ar na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe leis an tionscadal Cumhacht le hAthrú.

Tá sé mar aidhm ag na Clubanna Oideachais Aeráide [Cumhachta a Athrú](#) naisc a fhorbairt idir scoileanna agus pobail agus deiseanna a sholáthar chun tionscadail a bhaineann le gníomhaíocht aeráide agus inbhuanaitheacht a chomhdhearadh.

Áirítear ar na clubanna (i) Clubanna Nasc Bunscoile - Ag cur ar chumas leanaí bunscoile gníomhartha dearfacha a dhéanamh agus a dtuairimí a chur in iúl, (ii) Clubanna Nasc Óige - Daltaí iar-bhunscoile a spreagadh chun páirt a ghlacadh sna Comhráite Aeráide, agus (iii) Clubanna Nasc Pobail -Rannpháirtíocht a thabhairt do mhic léinn ardoideachais i dtionscadail phobalbhunaithe agus pobail.

I mí Eanáir 2024 tugadh cuireadh do pháistí scoile agus do mhúinteoirí scoile ar fud Chontae Shligigh leabhar oibre bunaithe ar an dúlra a chomhchruthú trí na Clubanna Nasc Bunscoile. Cuireadh dréachtleabhar saothair ar fáil do scoileanna ina raibh réamhrá ar na SFlanna a d'fhéadfadh feasacht comhshaoil a chothú agus comhráite lánbhrí faoi inbhuanaitheacht a spreagadh. Rinneadh an leabhar saothair a iniúchadh agus a mheas trí shraith laethanta ceardlainne agus gníomhaíochtaí féintreoraithe. Thug páistí scoile agus múinteoirí scoile aiseolas luachmhar, ábhar, moltaí, agus saothar ealaíne a comhtháthaíodh sa leagan deiridh den leabhar saothair lena chinntiú gur acmhainn foghlama úsáideach agus thaitneamhach é.

Ba iad na scoileanna a ghlac páirt ná SN Naomh Eoin, baile Shligigh, Scoil Naomh Éanna, An Cheathrú Rua, Bunscoil Naomh Aiden, Mainistir Ardáin, agus SN Naomh Seosamh, Teampall Buí. Eisíodh an leabhar oibre athbhreithnithe i mí Feabhra 2025 ag [Lá Ceiliúrtha na gClubanna um Oideachas Aeráide](#) de chuid Cumhacht le hAthrú.

D'fhreastail an tAire Stáit Marian Harkin TD ar an ócáid seolta agus dúirt “Táim an-tógtha leis an leabhar saothair “SFlanna agus Mé Féin – Ag Cothú ár nDomhan” atá curtha le chéile ag na leanaí scoile agus na múinteoirí scoile. Léiríonn moltaí praiticiúla laistigh den leabhar oibre conas atá an chumhacht ag gach duine againn mar dhaoine aonair, agus mar chuid de phobal níos leithne, dul i ngleic le dúshlán an athraithe aeráide. Tá teideal an tionscadail seo “Cumhacht le hAthrú” chomh cuí, agus léiríonn an leabhar oibre seo go soiléir an chaoi a bhfuil an chumhacht sin againn go léir athrú.”

Féach ar Turas Cruthaitheach an leabhair oibre ag [Leabhar Oibre SFlanna agus Mé Féin - An Turas Cruthaitheach - YouTube](#)

Féach ar an leabhar oibre agus íoslódáil na gníomhaíochtaí ag [SFI Leabhar Oibre | PPN Shligigh](#)

Gabh i dteagmháil le Yvonne.lang@atu.ie le haghaidh tuilleadh eolais

Is comhpháirtíocht é an tionscadal Cumhacht le hAthrú idir Ollscoil Theicneolaíochta an Atlantaigh agus Líonra Rannpháirtíochta Poiblí Shligigh a bhfuil sé mar aidhm aige cumas a thógáil laistigh de ghrúpaí pobail le bheith i gceannas ar ghníomhaíocht aeráide. Tá sé mar chuid den Chlár Pobail um Ghníomhaíocht ar son na hAeráide (Snáithe 2) atá maoinithe ag Rialtas na hÉireann tríd an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. OFI i gContae Thiobraid Árann

Comhairle Contae Thiobraid Árann
Tipperary County Council

Tá ‘Crios Dícharbónaithe’ aitheanta ag Comhairle Contae Thiobraid Árann ar a dtugtar ‘Crios Dícharbónaithe Lár-Thiobraid Árann’ (ceann de 41 Criosanna ar fud na

hÉireann), díritear ar thacaíocht agus ar thacaíocht do ghníomhaíocht aeráide agus astuithe carbóin níos ísle sa cheantar. Príomhghníomhaíocht de chuid DZ Thiobraid Árann is ea tacú le forbairt Bithgheilleagar inbhuanaithe agus Ciorclach, ag tabhairt faoi deara suíomh an Champais Bithgheilleagair Náisiúnta i DZ Thiobraid Árann ag Lisín. Tá Comhairle Contae Thiobraid Árann ag obair go gníomhach le comhpháirtithe agus páirtithe leasmhara chun foghlaim faoin mBithgheilleagar a chur chun cinn.

Le haghaidh Sheachtain Náisiúnta an Bhithgheilleagair, i lár mhí Dheireadh Fómhair 2024, chuidigh Oifig Ghníomhaíochta Aeráide Chomhairle Contae Thiobraid Árann le seirbhís leabharlainne Chomhairle Contae Thiobraid Árann teagmhálacha a sholáthar le pearsanra ag an gCampas Bithgheilleagair Náisiúnta, ag Lisín, Durlas, ionas go bhféadfaí cainteanna tarraingteacha a thabhairt do mhic léinn eolaíochta na sraithe sinsearaí agus Eolaíochta Talmhaíochta i meánscoileanna laistigh de cheantar Chaisil agus Leabharlann an Aonaigh. Ba iad Naveen Kumar, Bainisteoir Tionscadail Eorpach, Campas Náisiúnta Bithgheilleagair, Lisín, Durlas, a thug na cuir i láthair seo.

In 2025, tá clár mionsonraithe oideachais agus foghlama i DZ Thiobraid Árann sceidealta, lena n-áirítear oiliúint um Ghníomhaíocht Aeráide agus Geilleagar Ciorclach/Bithgheilleagar do leanaí bunscoile ag an 'Ionad Athfhionnachtana', seachadadh leanúnach chlár na Scoileanna Glasa agus rannpháirtíocht sna seirbhísí raidió 'Is Linne é a Chosaint' atá le teacht ar ghníomhaíocht aeráide.

Féach ar <https://www.tipperarycoco.ie/climateaction/mid-tipperary-decarbonising-zone> le haghaidh tuilleadh eolais ó thaobh DZ Thiobraid Árann de.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

3. Uasdátuithe Scoile

Nóta an Eagarthóra: Míle buíochas leis na scoileanna uile a sheol nuashonruithe chugainn maidir lena gcuid ngníomhaíochtaí don OFI. Tá obair iontach ar siúl i scoileanna ar fud na tíre. Bhí an líon is airde riamh de scoileanna ag seoladh a gcuid nuachta OFI isteach don eagrán seo agus mar sin buíochas libh go léir as an am a ghlacadh chun a chur in iúl dúinn cad atá á dhéanamh agat don OFI; ar an drochuair, ní féidir linn na haighneachtaí go léir a chur san áireamh i Nuachtlitir an OFI ach seo dhá shampla iontach:

a. OFI ag Coláiste Pobail Ros Comáin – rang Foghlaim don Saol

“Ag Coláiste Pobail Ros Comáin, táimid an-tiomanta d’Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI) a leabú trasna ár gcuraclaim. I mbliana, bhí ár rang *Foghlaim don Saol* ar thús cadhnaíochta maidir le tionscnaimh inbhuanaitheachta a chur chun cinn inár scoil trí théamaí comhshaoil a chomhtháthú i modúil agus gearrchúrsaí éagsúla.

I measc cuid de na príomhthionscnaimh tá na hiarrachtaí leanúnacha sa mhodúl *Gairneoireachta*, a dhíríonn ar bhitheagsúlacht agus pailniú a chur chun cinn ar thailte ár scoile, ag tacú le gníomhaíocht aeráide trí bhailiú bruscair, uaschúrsáil, agus athchúrsáil sa rang *Ealaíne*, agus naisc áitiúla-go-domhanda a chothú sa mhodúl *I do Chónaí sa Phobal*.

Sa rang *Gairneoireachta*, cothaíonn mic léinn bolgáin gach bliain, ag fáiltiú roimh raon dathanna bríomhara ón earrach. Déanann an taithí phraiticiúil seo níos mó ná tailte na scoile a áilleacht; cabhraíonn sé le mic léinn nascadh le coincheapa tábhachtacha comhshaoil agus a ról sa domhan mar shaoránaigh dhomhanda. Trí aire a thabhairt do phlandaí, foghlaimíonn siad faoin tionchar níos leithne a bhaineann le cosaint an Domhain agus faoin tábhacht ríthábhachtach a bhaineann le pailneoirí mar bheacha agus féileacáin. Cuidíonn na hiarrachtaí seo le spás atá áisiúil do phailneoirí a chruthú ar thailte ár scoile, ag cuidiú le héiceachórais an Domhain a chosaint i measc na géarchéime bhitheagsúlachta leanúnach. Le linn an ranga seo, tá ábhair uaschúrsáilte déanta ag na scoláirí freisin chun friothálacha éan a chruthú, tá óstáin fabhtanna cruthaithe acu agus athcheangail siad leis an dúlra agus lena dtimpeallacht ar bhealach inbhuanaithe.

Chomh maith leis na tionscnaimh seo, glacann an rang Foghlaim don Saol páirt ghníomhach i ngníomh aeráide trí bhruscar a bhailiú thart ar thailte ár scoile agus ar an limistéar glactha mar chuid dár n-obair leanúnach mar chuid de *Chlár na Scoileanna Glasa*. Aibhsíonn an ghníomhaíocht shimplí seo ach a bhfuil tionchar aici an tábhacht a bhaineann le hathchúrsáil agus léiríonn sé an chaoi ar féidir le gníomhartha aonair beaga cuidiú le dul i ngleic leis an ngéarchéim aeráide níos mó.

Mar chuid den mhodúl *I do Chónaí sa Phobal*, tá fiosrú déanta ag mic léinn ar Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na NA agus a n-ábharthacht dár bpobal áitiúil. Chun an tuiscint seo a chur chun cinn, d'eagraigh an rang turas oideachais go feirm áitiúil i Ros Comáin, rud a thug deis luachmhar eolas teoiriciúil a nascadh le cleachtais fhíorshaoil i bhfeirmeoireacht inbhuanaithe.

Mar ullmhúchán don turas, d'fhéach na mic léinn ar fhíseáin ar chleachtais feirmeoireachta inbhuanaithe in Éirinn agus san Astráil araon, ag fáil dearcadh domhanda ar fheirmeoireacht agus ar shlándáil bia. D'fhoghlaim siad go dtáirgeann gach bó ar an bhfeirm ar tugadh cuairt uirthi suas le 50 lítear bainne in aghaidh an lae, a úsáidtear chun táirgí mar im, cáis agus iógart a chruthú, a dhíoltar ar fud na hÉireann agus a onnmhairítear ar fud an domhain. Mhéadaigh an taithí seo a dtuiscint ar an ról atá ag talmhaíocht inbhuanaithe chun tacú le pobail áitiúla agus le slándáil bia dhomhanda, ag cruthú naisc idir iarrachtaí inbhuanaitheachta áitiúla agus domhanda.

Trí na tionscnaimh seo, ní hamháin go bhfuil ár rang Foghlaim don Saol ag fáil eolais faoin inbhuanaitheacht ach freisin ag cur go gníomhach leis an gcomhrá domhanda ar ár bplainéad a chosaint agus a chaomhnú do na glúine atá le teacht.

Táimid an-bhródúil as iarrachtaí leanúnacha ár rang Ag Foghlaim don Saol, ag déanamh comhghníomhaíochta chun Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe i RCC a chur chun cinn. Maith thú!

Nóta an Eagarthóra: Comhghairdeachas le gach éinne i bPobalscoil Ros Comáin, go háirithe an Rang Foghlaim don Saol. Leanaigí ar aghaidh leis an obair iontach! Tá dearbhán One4All €500 chun tacú le tionscadail OFI ar an mbealach chugaibh!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. OFI ag SN Ghurráneasig, Cill Briotáin, Co. Chorcaí.

Vitimín ‘Sea’ - Léim Uile-Scoil isteach Inbhuanaitheacht, Cruthaitheacht, agus Folláine

An scoilbhliain seo, ghlac ár dturas foghlama seal spreagúil tríd an tionscnamh Cnuasaigh Chruthaitheacha, agus muid ag seoladh tionscadal scoile uile a léiríonn go fírinneach cé muid féin agus cárb as dúinn. Ar a dtugtar Vitimín Sea go cuí, tharraing an tionscadal inspioráid ónár suíomh iontach cois cósta ag Howe’s Strand — áit nach radharc é amháin, ach síneadh lenár seomra ranga. Go háitiúil, is minic a thugtar “scoil trá” orainn, agus ar chúis mhaith.

Tá an trá lárnach d’eispéireas laethúil ár gcuid mac léinn. Feidhmíonn sé mar pháirc le haghaidh peil agus oiliúint spóirt cathrach, seomra ranga don éiceolaíocht, agus tearmann folláine. I rith míonna an tsamhraidh, tagann ár snáithe uisceach ar an saol trí cheachtanna tonnmharcaíochta, agus i rith na bliana cinntimid go bhfuil meas mór ag ár ndaltaí ar an bhfarraige agus ar an gcósta. Is gné rialta iad cainteanna sábháilteachta uisce an RNLI, mar aon le glantacháin trá a chothaíonn maoirseacht ghníomhach ar an gcomhshaol.

Leis an gcaidreamh láidir seo leis an gcósta, níor bhraith sé ach nádúrtha ár dtionscadal Cnuasaigh Chruthaitheach a dhíriú ar ár dtimpeallacht mara áitiúil. Cé go bhfuil taighde agus suirbhéanna déanta ag ár gcuid mac léinn roimhe seo ar sparáin mhaighdeana mara agus ar sceathraí éisc feadh ár gcladach, ghlac tionscadal na bliana seo – Vitimín Sea – cur chuige níos cruthaithí agus a dhírigh ar fholláine.

Chun tacú leis seo, chuamar i gcomhpháirtíocht le WiseWater, a chuir ceardlanna inspioráideacha ar fáil dár ranganna sinsearacha. Déanann a gclár folláine feachtas comhshaoil a chumasc le sláinte iomlánaíoch, ag cuidiú le mic léinn folláine ár n-aigéan a nascadh lena bhfolláine fhisiciúil, mheabhrach agus mhothúchánach féin. Trí ghníomhaíochtaí idirghníomhacha agus trí thurgnaimh theagmhálacha, fuair na páistí amach cé chomh domhain agus atá muid fite fuaite lenár ndomhan nádúrtha.

Bhí ár nglanachán trá don scoil uile mar phríomh-mhóimint sa tionscadal. Athraíodh na plaistigh a bailíodh ina n-ealaín trí threoir Geraldine Quinn ó Oidhreacht i Scoileanna, a mhúin teicnící traidisiúnta fíodóireachta do na páistí. An toradh? Líon iascaire caite athbheochana fite fuaite le plaistigh bhailithe, ag tabhairt beatha nua do sheanábhair.

Is é croílár an tionscadail, áfach, ár gclós súgartha is nuaí (agus is samhlaíoch!) - Piongain an Currach. Bhronn Meitheal Mara an bád go fial, eagraíocht tógála bád pobail atá lonnaithe i gCathair Chorcaí, agus tugadh chun beatha é inár gclós scoile le cabhair ó fhoireann WiseWater. Mar chuid dár bPlean Féinmheastóireachta Scoile, is príomhspríoc é spásanna lasmuigh a fheabhsú chun folláine a chur chun cinn, agus tá Piongain ina chroílár ionúin anois. Bhain an fhoireann na suíocháin bhunaidh, d’athchuir siad seanleaba ardaithe chun cinn nua a chruthú, chuir siad an

curach in áit go sábháilte, agus chuir siad roth stiúrtha leo fiú – ag spreagadh spraoi samhlaíoch gan deireadh agus scéalaíocht.

Mar chomhlánú ar athúsáid plaisteach, bhailigh mic léinn sruthadhmaid freisin, ag scríobh smaoinemh dearfach amháin faoin bhfarraige ar gach píosa. Rinneadh iad seo a fhí isteach sa líontán taobh leis na plaistigh, ag tabhairt machnamh comhshaoil, cruthaitheacht agus buíochas le chéile in aon saothar ealaíne cumhachtach amháin. Agus níos mó carachtar á thabhairt acu dó, shocraigh na mic léinn an bád a phéinteáil mar phiongain — rud a chuir lena n-aireachtáil úinéireachta agus bród as an tionscadal.

Thug an tionscadal Vitimín ‘Sea’ le chéile go fírinneach na luachanna atá i gcroílár ár scoile: cruthaitheacht, inbhuanaitheacht, folláine, agus nasc domhain leis an talamh agus an fharraige atá thart orainn. Chuir sé i gcuimhne dúinn an draíocht a tharlaíonn nuair a fhoghlaimimid leis an bhfarraige, ní in aice leis amháin.

Léigh tuilleadh anseo: [Gurraneasig Vitamin Sea 1080WebShareName - YouTube](#)

Nóta an Eagarthóra: Comhghairdeachas le gach éinne ag Scoil Náisiúnta Ghurraneasig i gCill Briotáin - coinnigh suas an dea-obair! Tá dearbhán One4All €500 chun tacú le tionscadail OFI ar an mbealach chugaibh!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Seachadadh Speisialta ag Bunscoil Scoil Bhríde, Cill Chuillinn

Chuir Scoil Bhríde i gCill Chuillinn grianghraf álainn (thuas) dá mbinsí scoile athchúrsáilte chugainn, a ceannaíodh lena maoiniú ó OFI. Maith thú Scoil Bhríde!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

4. Comórtais

a. OFI go 2030: Comórtas Ealaíne do Scoileanna – Buaiteoirí agus Searmanas Bronnta

Reáchtáladh an searmanas bronnta don **Chomórtas Ealaíne OFI go 2030 do Scoileanna** i gCloch Thúr na Roinne ar 10 Aibreán 2025.

Tugadh cuireadh chun na Roinne do dháréag mac léinn a raibh a gcuid oibre ar an ngearrliosta don searmanas bronnta.

Ba é Jemimah Foster ó Bhunscoil Foghlaim Le Chéile Thrá Lí a bhuaigh an duais iomlán a fuair Trófaí Comórtas Ealaíne OFI ón Dr. Katie Sweeney, Stiúrthóir Náisiúnta um Chomhtháthú na nEalaíon agus na Cruthaitheachta san Oideachas agus Cathaoirleach an phainéil moltóirí a dúirt *“Tá an-áthas orm buaiteoir an Chomórtais OFI do Scoileanna a fhógairt. Is áit é an t-oideachas don chruthaitheacht, don nuálaíocht agus don chomhoibriú. Thug an comórtas seo deis do mhic léinn agus do mhúinteoirí comhoibriú agus dul i ngleic le cruthaitheacht agus smaointeoireacht chriticiúil a bheidh tairbheach chun a gcuid eolais agus scileanna a fhorbairt chun forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn.”*

Dúirt an tAire McEntee, *“Is mór an onóir é na saothair chruthaitheacha iontacha le leanaí agus daoine óga ó cheann ceann na tíre a fheiceáil, ag léiriú a gcumas ealaíne ach ag léiriú a gcuid eolais agus spéis san inbhuanaitheacht freisin. Tá lúcháir orm gur tugadh aitheantas don 12 bhuaiteoir seo as a gcuid tallainne agus a gcuid oibre crua.”*

Is é an teideal atá ar shaothar Jemimah ná **‘Tá an Todhchaí inár gCúram féin’** agus ba shamhail 3D den domhan é á choinneáil i lámh le crainn agus tuirbíní. Rinneadh an tsamhail as boscaí athchúrsáilte, sean-mhálaí siopadóireachta, adhmaid, tuí agus cleití a fuarthas ar shiúlóid. Bhí an píosa nasctha le SFI 7 –

Fuinneamh Inacmhainne agus Glan, SFI 12 – Tomhaltas agus Táirgeadh Freagrach, SFI 14 – Saol Faoi Uisce agus SFI 15 – Saol ar Talamh.

Thuas: Jemimah ag fáil Comórtas OFI do Scoileanna trófaí ón Dr. Katie Sweeney.

Thuas: Na buaiteoirí ar fad lena dteastais agus an iontráil bhuaiteach iomlán
'Tá an Todhchaí inár gCúram féin'.

Seo a leanas liosta de bhuaiteoirí an chomórtais:

Bunscoileanna			Iar-bhunscoileanna		
Íochtarach (Naíonáin Shóisearacha go Rang 2)	1ú duais	Jack Wall ó Scoil Speisialta Naomh Anna	Sóisear (an tSraith Shinsearach)	1ú duais	Vakare Lengvinaite ó Mheánscoil na Trócaire
	2ú duais	Róise Fahy ó Scoil Náisiúnta an Locha		2ú duais	Kiera Kelly ó Choláiste Einde
	3ú duais	Kora Wheatman ó Scoil Náisiúnta Ráth Fhearna		3ú duais	Kayla O'Neill ó Mheánscoil Nua an Leith- Triúigh
Uachtarach (Rang 3 go 6)	1ú duais	Jemimah Foster ó Scoil Náisiúnta Foghlaim Le Chéile Thrá Lí	Sinsear (IB/ Ardteistiméireacht)	1ú duais	Kirrisa Burns ó Phobalscoil an Mhóta
	2ú duais	Nathan Canty ó Scoil Náisiúnta Bhaile Uí Mhaonaigh		2ú duais	Caityln Ablett ó Ardscóil na Mara
	3ú duais	Saorfhlaith Stafford ó Scoil Náisiúnta Foghlaim Le Chéile Thrá Lí		3ú duais	Robyn Farrell ó Scoil Chuimsitheach Naomh Clár

Nóta ón Eagarthóir: Míle buíochas do na daltaí go léir a chuir isteach ar an gcomórtas agus lena múinteoirí as tacaíocht a thabhairt dóibh. Míle buíochas freisin lenár mBreithiúna: Dúirt Katie Sweeney (Stiúrthóir Náisiúnta um Chomhtháthú na

nEalaíon agus na Cruthaitheachta san Oideachas), Roisin Collier (An Roinn Oideachais agus Óige) agus John Copley (CNCM). Is féidir féachaint ar na hiontrálacha ar fad ar an gcomórtas i dtaispeántas ar líne arna óstáil ag Scoilnet ag: <https://www.scoilnet.ie/esdartcomp/>.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

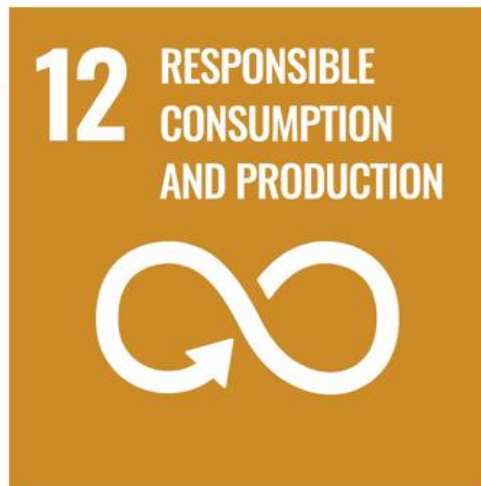
b. Comórtas Nuachtlitir OFI Márta - Buaiteoir

An Cheist:

What proportion of the world's food is wasted or thrown away?

- a. $1/3$
- b. $1/6$
- c. $1/10$
- a. $1/3$**

N.B. This is more than 1.3 billion tonnes per year

An Fhreagra: Cuirtear $1/3$ de bhia amú ar fud an domhain in aghaidh na bliana

Ba í Scoil Náisiúnta Naomh Mhuire i Luimneach buaiteoir ár gComórtas Nuachtlitir OFI i mí an Mhárta. Tá duais dearbhán €500 duine do Chách ar an mbealach chun na scoile dá cuid oibre OFI. Comhghairdeas!

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Comórtas Nuachtlitir OFI Bealtaine – SFI 13

Write down 5 (or more) things that you can do to reduce your own impact on climate change.

Chun cur isteach ar chomórtas Nuachtlitir OFI na Bealtaine 2025 le seans a fháil dearbhán Aon-Do-Chách €500 a bhuachan do do scoil níl le déanamh ach an cheist thuas a fhreagairt agus ríomhphost leis an líne ábhair 'Comórtas Nuachtlitir OFI SFI13 - Bealtaine 2025' mar aon le hainm do scoile a sheoladh chuig ESD@education.gov.ie faoi 5pm **Dé hAoine, 22 Bealtaine 2025.**

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Bithéagsúlacht i Scoileanna - Buaiteoir an Chomórtais

Is í Scoil Náisiúnta Mhuire na nAingeal i gCluain Meala buaiteoir an chomórtais [Comharthaí Fiadhúlra Allamuigh](#), le caoinchead [Bithéagsúlacht i Scoileanna](#).

Is uirlis iontach iad chun cabhrú le daoine óga foghlaim faoin mbithéagsúlacht atá le fáil thart ar a scoil agus tá siad deartha le bheith suite timpeall thailte na scoile le haghaidh rian dúlra spráúil amuigh faoin aer.

Ba é Gráinneog an freagra ar an gceist.

Nóta an Eagarthóra: Comhghairdeachas le Scoil Mhuire na nAingeal, tá súil againn go mbaineann sibh taitneamh as na comharthaí.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. Junk Kouture - Cluichí Ceannais an Domhain 2024

Is clár nial-chostas é [Junk Kouture](#) a thairgeann bealach cruthaitheach do scoileanna agus do dhaltáí idir 12 agus 19 mbliana d'aois a bheith páirteach i dtionscnaimh ghníomhacha um athrú aeráide, rud a chumasaíonn dóibh athrú iompraíochta marthanach. Bhí Cluiche Ceannais an Domhain ar siúl sa Helix ar 5 Márta agus ghlac 60 iomaitheoir ó Éirinn, an RA, an Fhrainc, an Iodáil, SAM agus an AEA páirt ann.

Ba é buaiteoir Dearthóir Domhanda na Bliana Junk Kouture 2024 ná “Uiscechultúrtha” le Clodagh Ramsey ó Scoil Ospidéil Wilsons a dearadh déanta as 200 sliogán diúilicíní.

Tacaíonn an dearadh dramhaíola orgánach 32kg le táirgeadh inbhuanaithe bia agus comhionannas inscne.

Comhghairdeachas le Clodagh agus leis na rannpháirtithe ar fad as a ndearaí iontacha nuálacha.

Is é Ashanthy Kalenga ó Phobalscoil Charraig Uí Leighin buaiteoir dhá cheann de thicéad do Chluiche Ceannais Junk Kouture Chathair Bhaile Átha Cliath i mí Bealtaine. Comhghairdeachas agus bain sult as an ócáid.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

f. Picker Pals - Comórtas Scéalta 2025

Ag glaoch ar gach Pals Picker!

Bí réidh le do chruthaitheacht a scaoileadh, mar tá aighneachtaí oscailte anois do chomórtas scéalaíochta na bliana seo!

Beidh deis ag do rang duaiseanna iontacha a bhuachan, lena n-áirítear an **Duais Mhór**: cuairt gan dearmad ar **stiúideo teilifíse SKY i mBaile Átha Cliath** le costais iompair san áireamh, áit a bhfaighidh do dhaltáí sracfhéachaint ar an gcaoi a ndéantar craoltaí teilifíse.

Is féidir le daltaí rogha a dhéanamh ó cheann dár dtéamaí molta nó aisling a dhéanamh faoina n-eachtraí féin ina mbeidh na carachtair Picker Pals. Tá éagsúlacht de theimpléid [in-íosldáilte](#) cruthaithe againn chun tacú le stíleanna agus cumais éagsúla scríbhneoireachta, agus fáiltímid roimh aighneachtaí lámhscríofa agus clóscríofa i mBéarla nó as Gaeilge - ionas gur féidir le gach duine páirt a ghlacadh!

Féach ar an bpóstaer thíos le haghaidh sonraí iomlána an chomórtais, agus ná déan dearmad d'iontrálacha a sheoladh chuig pickerpals@voiceireland.org faoi **9ú Bealtaine!**

STORY COMPETITION 2025

GRAND PRIZE

Visit the SKY TV studio in Dublin with transport included. & a visit to your school by the Picker Pals.

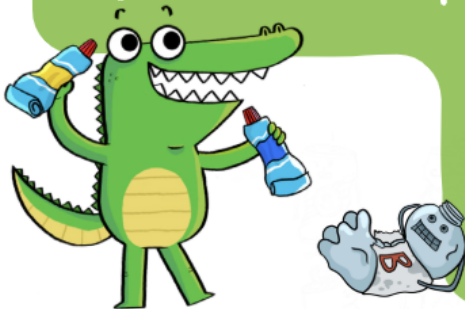
CATEGORY PRIZES

Visit the Sky TV studio in Dublin (Transport to be provided by the school) & receive a visit to your school by the Picker Pals.

WIN

CATEGORIES

- Junior Classes
- Senior Classes
- Special Classes

THEMES

Children should use the Picker Pals characters for their story.

- A Zero Waste Idea
- A Litter-Picking Adventure
- How Reusing Can Save the Day
- Clever Ways to Upcycle Materials
- A Good Environmental Choice

Format of Entries

Use one of the templates sent to you by email or downloadable at www.pickerpalsworld.org/teacher-resources/

Template 1: 6-box comic book grid

Template 2: 8-box comic book grid with space for writing

Template 3: Lined paper (wide) with space for illustration

Template 4: Lined paper (narrow) with space for illustration

Entry method

Irish & English accepted.
Hand-written or typed accepted.

All entries in zip folders with school roll number in folder title sent by email to pickerpals@voiceireland.org

Launch: 03.04.25

Winners Announced: End of May

DEADLINE FOR ENTRIES:

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

g. SFI 4.7 Lá: Comórtas ealaíne cailc oideachais don fhorbairt inbhuanaithe

Tá sé mar aidhm ag an gcomórtas rannpháirtithe a spreagadh le fiosrú conas is féidir le hoideachas aghaidh a thabhairt ar dhúshláin inbhuanaitheachta trí léiriú cruthaitheach. Cuirfear tús leis an gcomórtas ar 7 Aibreán 2025 (4.7 Lá), toisc gur dáta suaitheanta é seo chun Sprioc 4.7 SFI a cheiliúradh de réir na loighce céanna le ceiliúradh Lá Pí gach 14 Márta (3.14 Lá).

Tugtar cuireadh do rannpháirtithe athshamhlú a dhéanamh ar conas is féidir le hoideachas dul i ngleic le dúshláin inbhuanaitheachta domhanda, amhail gníomhaíocht aeráide, cothromas, agus oideachas cuimsitheach trí *ealaín cailce*. Tugann an comórtas ealaíne cailce SFI 4.7 Lá d'oideachas d'fhorbairt inbhuanaithe cuireadh d'fhoghlaimeoirí spás scoile a athrú ina chanbhás inspioráideach a leagann béim ar inbhuanaitheacht, oideachas agus todhchaí níos fearr do chách.

Le haghaidh tuilleadh sonraí, féach: [SFI 4.7 lá: Education for sustainable development chalk art competition | #LeadingSDG4 | Education2030](#)

Tá an comórtas oscailte go dtí **16 Bealtaine 2025**.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

h. Ionad Athfhionnachtana – Comórtas Faisin Relove

An Staid: Tá Imní Aeráide ag Déanamh Dochair

Oscail aon láithreán gréasáin nuachta, agus feicfidh tú é. Tinte fiáine, stoirmeacha, aigéin phlaisteacha, farraigí ag ardú, caipíní oighir ag leá, béir bhána ag fáil bháis, pláinéad téimh.

Ar an láimh eile...Oscail aon ardán meán sóisialta, scrollaigh trí mhiondíoltóir ar líne, nó féach ar an tarraingt ‘tioncharóirí’ is déanaí, agus feicfidh tú an patrún céanna - éadaí saor, faiseanta atá deartha le bheith caite cúpla uair sula gcuirtear i leataobh iad. Cáilíocht sealadach, san fhaisean, uafásach. Díríonn miondíoltóirí faisin tapa ar dhéagóirí, agus iad á gcathú le treochtaí a fhágann go bhfuil siad oiriúnach nó a sheasann amach, an inacmhainneacht a thugann a gcéad taithí dóibh cumhacht ceannaigh, neamhspleách ar a dteaghlach.

Bainfear na huimhreacha geit asat. Déanann an tionscal faisin thart ar 10% d'astaíochtaí carbóin domhanda, tá dramhaíl teicstíle ag carnadh ar fud an domhain ag ráta easpóntaúil, agus tá an tionscal freagrach as scrios ollmhór sóisialta agus comhshaoil.

Leis na tonnta ollmhóra seo de scéala faoi bhréag atá le teacht, faoi phláinéid atá faoi bhrú, tá doiciméadú déanta ag staidéir le déanaí ar na leibhéil imní aeráide atá ag dul i méid i measc daoine óga inár sochaí.

Is é an rud atá romhainn ná daoine óga atá an-shásta le meáchan an domhain ar a ngualainn, gan mórán eolais acu ar conas is féidir leo athrú a dhéanamh, atá ag gabháil go comhuaineach i dtionscal atá freagrach go mór as an ngéarchéim aeráide ina bhfuilimid.

Cad is féidir leo féin a dhéanamh ina scoil bheag, ar oileán beag ar imeall na hEorpa?

D'fhéadfadh an Freagra a bheith chomh Simplí le...Fuáil

Tugann **Comórtas Relove Fashion** cumhacht do dhaoine óga cur chuige bunaithe ar ghníomh a ghlacadh chun aghaidh a thabhairt ar a n-imní.

Forbraíodh an comórtas agus maoinítear é trí chomhpháirtíocht idir na hOifigí Réigiúnacha um Pleanáil Bainistíochta Dramhaíola, Rialtas na hÉireann agus an Lárionad Athfhionnachtana, Lárionad Náisiúnta na hÉireann don Gheilleagar Ciorclach.

Le cur isteach ar an gcomórtas, tugtar dúshlán do dhaoine óga idir 12-19 bliain d'aois a scileanna cruthaitheacha deartha a fhiosrú chun feisteas inbhuanaithe agus inchaite a chruthú ag baint úsáide as éadaí réamhghrá ó stórtha siopaí carthanachta, siopaí babhtála, nó earraí athúsáidte atá ar fáil sa bhaile cheana féin. Bíonn deis ag daoine óga dul i ngleic le faisean inbhuanaithe, ag fiosrú roghanna cruthaitheacha athúsáide mar uaschúrsáil, deisiúcháin, athruithe agus deisiú.

Tugann an comórtas Relove Fashion deis do rannpháirtithe a n-imní aeráide atá ag dul i méid a threorú trí ghníomh dearfach, cruthaitheach, mealltach agus spraíúil, ag cothú braistint gníomhaireachta a bhfuil géarghá léi.

Seanscileanna a Athfhoghlaim le haghaidh Réiteach Nua-Aimseartha

Ceann de na dúshláin is mó a bhaineann le bogadh ar shiúl ó fhaisean gasta ná go bhfuil go leor de na scileanna caillte againn a d'fhág go raibh faisean inbhuanaithe mar an norm tráth. Dheisigh na glúnta roimhe seo éadaí, d'athraigh agus d'éirigh leo. Sa lá atá inniu ann, tá easpa scileanna bunúsacha fuála nó muinín ag go leor daoine óga chun éadaí a uaschúrsáil seachas ceann nua a cheannach. Ach tá sé sin ag tosú ag athrú.

Tá Relove Fashion ar cheann de na tionscnaimh a chabhraíonn le daoine óga ceangal a dhéanamh arís le scileanna praiticiúla - ag fuála, ag deisiú agus ag athúsáid éadaí ina rud uathúil. Ní bhaineann sé seo ach le culaith aonuaire a chruthú; Is éard atá i gceist leis meon a athrú agus a chruthú gur féidir le faisean athlámhe agus uaschúrsáilte a bheith chomh spreagúil (mura bhfuil níos mó ná sin) le ceannach úrnua.

An Féadann Gníomh Aonair Difríocht a Dhéanamh i ndáiríre?

Argóint choiteann i gcoinne faisin inbhuanaithe is ea nach bhfuil roghanna pearsanta i gceist nuair a bhíonn an tionscal féin chomh lochtach. Agus cé go bhfuil gá le hathrú sistéamach gan amhras, cruthaíonn gníomhartha aonair éifeachtaí a bhfuil tionchar acu. Nuair a ghlacann daoine óga le faisean inbhuanaithe, bíonn tionchar acu ar a bpiaraí, tugann siad dúshlán do insintí branda, agus brúnn siad caighdeán tionscail níos fearr.

Ag baint úsáide as rud éigin chomh inláimhsithe leis na héadaí ar ár ndroim, agus an ghníomhaireacht a dheisiú agus a chruthú rud éigin dár gcuid féin, tá daoine óga ag céim isteach i saol na hinbhuanaitheachta agus ciorclach.

I mbliana amháin dhear breis is 400 duine óg ó ar fud na hÉireann, rinne siad ceardaíocht, fuaite, taighde agus chuir isteach tionscadal faisin inbhuanaithe do Relove Fashion.

Ní hamháin go luíonn an fheasacht seo leis na rannpháirtithe ach scaiptear é trína gcairde, oibrithe óige, múinteoirí agus teaghlaigh. Luann teistiméireachtaí tosú ar shiopaí babhtála i scoileanna, ag spreagadh a gcairde chun margaí a fháil i siopaí carthanachta in ionad miondíoltóirí faisin gasta, ag deisiú éide scoile agus an oiread sin scéalta eile a léiríonn na gníomhartha atá déanta acu.

Todhchaí Faisean: Cad a Thángthas Ar Aghaidh?

Ag teacht go réidh le curaclam meánscoile na hÉireann, osclaíonn an comórtas seo doirse ar fhoghlaím nuálaíoch a shíneann thar théacsleabhair.

Trí inní aeráide a chomhrac le gníomh spraíúil, cruthaitheach, inláimhsithe, táimid ag cruthú glúin de lucht déanta athruithe inbhuanaithe atá réidh le hathrú nuálaíoch a dhéanamh, rud amháin ag an am céanna.

Cabhraigh le do rang páirt a ghlacadh leis na céadta duine óg atá ag casadh i ndomhan na faisin inbhuanaithe i mbliana, [cláraigh do spéis do 2025/26!](#)

Thuas: fógairt bhuaiteoir foriomlán an Chomórtais Relove Fashion 2024, Beatrice Fortuna, Loreto, Bré.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

5. Cláir agus Acmhainní

a. Tóg Clár 1 Oiliúint Ceannaireachta

Ceannaireacht do Shochaí Dhomhanda Inbhuanaithe a Dhíghlasáil leis an gClár Take 1

Tá athrú á dhéanamh ag an gClár *Take 1* ar an mbealach a neadaíonn iar-bhunscoileanna na hÉireann Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe (OFI) trí Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SFIanna) a fhí isteach san fhoghlaím laethúil. Ag dul thar dhúshláin dhomhanda iargúlta, úsáideann sé na SFIanna mar lionsa chun nádúr idirnasctha ár ndomhan a nochtadh, ag déanamh OFI mar chuid gan uaim de gach ábhar agus seomra ranga. Ar aon dul le Ag Breathnú ar an Scoil Againne 2022 (LAOS), tugann sé cumhacht do scoileanna mar “*eagraíochtaí foghlama dinimiciúla*” (lch. 9) agus mic léinn mar “*ghníomhairí gníomhacha*” (lch. 9), ag briseadh síos bacainní le hacmhainní a léiríonn straitéisí reatha oideachais na hÉireann. Ag teacht le riachtanais FMS, lena n-áirítear DEIS, leagann an Clár *Take 1* béim ar dheiseanna foghlama comhthéacs-bhuanaithe do gach scoil, ag tacú le rannpháirtíocht scoile agus pobail níos leithne.

Ní ghlacann an Clár *Take 1* ionad na ngníomhaíochtaí foghlama atá ann cheana ach cuireann sé leis iad, ag cothú tiomantas scoile uile don inbhuanaitheacht nach ‘*bhfágann duine ar bith taobh thiar de*’, mar a gheall na Náisiúin Aontaithe in 2015.

Tóg Oiliúint 1 Chlár – 2025/26

Réidh le beocht a chur san OFI? Tugann an Clár *Take 1* cuireadh do cheannairí scoile dara leibhéal páirt a ghlacadh in oiliúint ar líne agus i bpearsa sa

‘Cheannaireacht do Shochaí Dhomhanda agus Inbhuanaithe’. Trí fhoghlaim OFI a mhapáil chuig sonraíochtaí ábhar na Sraithe Sóisearaí atá ann cheana féin, cinntíonn an *Clár Take 1* go bhfuil an cumas ag gach múinteoir tacú le heispéiris ar fhoghlaim inbhuanaitheachta gan gá le hábhar breise curaclaim. Arna fhormhuiniú ag an Ionad um Cheannaireacht Scoile (Oide), agus le tacaíocht ón Roinn Oideachais agus Óige, cuireann an clár seo ar chumas múinteoirí saoránacht ghníomhach agus cleachtais inbhuanaithe a spreagadh trí chur chuige curaclaim ionsuite.

Áirithintí glactha anois le haghaidh oiliúna ar líne agus scoile uile.

Teagmháil: Valerie – take1programme@outlook.com

www.take1programme.com @take1programme.bsky. social X -
@Take1_Programme

Education for Sustainable Development
"Every Student - Every Subject - Every Class"

Riailtas na hÉireann
Government of Ireland

Take 1 Programme
Education for Sustainable Development in Post-Primary Schools

School Leadership
for a **Global & Sustainable Society**

Equality
Inclusion
Citizenship
Diversity
Culture
Human Rights

for further information and booking contact
take1programme@outlook.com

The Take 1 Programme is hosted by Tipperary Education and Training Board

[X @Take1 Programme](#) [#take1programme](#) www.take1programme.com

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. Ionad Oideachais Bithgheilleagair Ciorclach (CBEC)

Soláthróidh Ionad Oideachais Bithgheilleagair Ciorclach na hÉireann (CBEC) cur chuige comhordaithe chun an bithgheilleagar a chomhtháthú i ngach leibhéal de chóras oideachais na hÉireann, ó leibhéal na bunscoile, na meánscoile agus na hollscoile, chomh maith le foghlaim ar feadh an tsaoil agus forbairt ghairmiúil leanúnach. Is comhoibriú é an tionscadal CBEC idir Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath agus Ollscoil Mhá Nuad. Tá an tionscadal dhá bhliain, ar cuireadh tús leis i bhFeabhra 2025, á thacú ag maoiniú de €350k ón Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara.

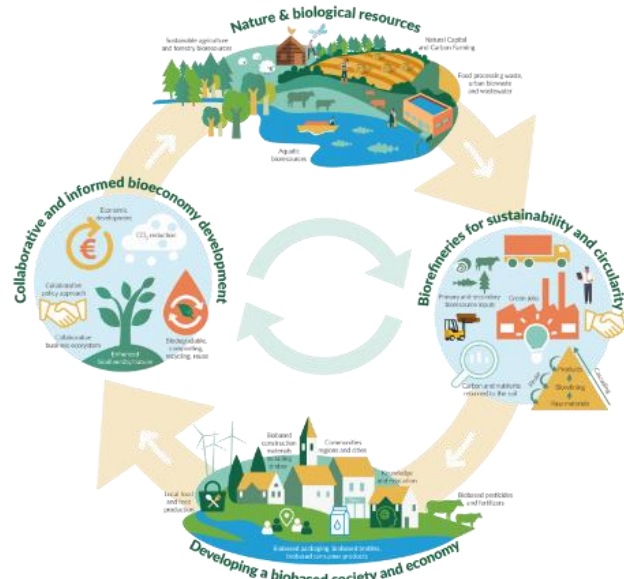
An Bithgheilleagar in Éirinn

Is coincheap “il-sraitheach” é an bithgheilleagar a thagraíonn d’úsáid inbhuanaithe agus ciorclach acmhainní bitheolaíocha in-athnuaite ón talamh agus ón bhfarraige – amhail barraí, foraoisí, iasc, ainmhithe agus miocrorgánaigh – chun bia, ábhair bhithbhunaithe agus bithfhuinneamh a tháirgeadh.

Tá Éire ar aistear i dtreo cuir chuige bithgheilleagar inbhuanaithe agus ciorclach a neadú i go leor earnálacha dár ngeilleagar. Ligfidh an t-aistriú seo dúinn leas a bhaint as ár n-acmhainní in-athnuaite, bitheolaíocha agus ár seirbhísí éiceachórais ar mhaithe lenár n-aeráid, ár ngnóthaí, agus leas sóisialta ár bpobal feirmeoireachta agus ár saoránach.

Ligeann nuálaíocht agus réitigh bhithbhunaithe dúinn, mar shampla, foinsí nua de chomhábhair bhia agus bheatha níos sláintiúla a tháirgeadh, ionchuir inbhuanaithe nua a tháirgeadh don talmhaíocht amhail leasacháin bhithbhunaithe agus plaistigh bhithbhunaithe, agus chun foinsí nua bithfhuinnimh a tháirgeadh.

Is í fíis an Rialtais don bhithgheilleagar, mar atá leagtha amach sa [Phlean Gníomhaíochta Bithgheilleagair 2023-2025](#), a bheith ina cheannaire domhanda don bhithgheilleagar. Chun an fhís seo a bhaint amach, sainaithníodh oideachas mar phríomhchumasóir chun tuiscint, spéis agus feachtas ar an mbithgheilleagar a mhéadú ag aois óg.

Oideachas agus an Bithgheilleagar

Bunóidh tionscadal CBEC líonra bithbhunaithe oideachais, oiliúna agus scileanna, chun deiseanna a aithint chun téamaí agus coincheapa bithgheilleagair a chomhtháthú le curaclaim agus chun moltaí fianaise-bhunaithe a sholáthar d'fhorbairtí curaclaim amach anseo. Bainfead é seo amach trí:

1. Líonra bithbhunaithe oideachais agus scileanna in Éirinn a bhunú ar féidir é a ghíaráil chun taighde agus anailís a bhailíochtú, chun comhoibriú ar chéimeanna trialacha agus forfheidhmithe agus chun riachtanais na n-oideoirí a chur in iúl.
2. Na treochtaí reatha san oideachas bithgheilleagair a mhapáil agus a mheasúnú, anailís ar bhearna scileanna a chríochnú, agus athbhreithniú a dhéanamh ar riachtanais oideachais an tionscail.
3. Cláir phiolótacha a chruthú, a thriail agus a chur i bhfeidhm do scoileanna ag leibhéil éagsúla, chun oideolaíochtaí éagsúla a thástáil agus chun deiseanna aiseolais a sholáthar.
4. Bunaithe ar na cláir phiolótacha, treochlár a fhorbairt chun oideachas bithgheilleagair a chomhtháthú i gcuraclam bunscoile agus meánscoile.
5. Aistrigh eolas chuig an bpobal oideachais, ag roinnt an ábhair agus na pleannanna ranga a cruthaíodh.

De réir mar a thrasnaíonn an bithgheilleagar agus an t-oideachas trasna go leor earnálacha, beidh comhordú agus smaointeoireacht chomhcheangailte ag teastáil ó CBEC na hÉireann idir comhlachtaí poiblí, institiúidí taighde, an tionscal, oideachasóirí agus an pobal i gcoitinne. Soláthróidh na gníomhartha atá beartaithe sa tionscadal seo an creat don chomhordú agus cuirfead le hoideachas bithgheilleagair trí na tionscadail phiolótacha.

Leagann Comhordaitheoir an tionscadail an Dr. Helena McMahon, Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan amach a fíis do CBEC na hÉireann: *‘Beidh an t-ionad seo ina cheann scríbe suaitheanta d’oideachas, scileanna & oiliúint bithgheilleagair, ag comhtháthú na hearnála bithgheilleagair le páirtithe leasmhara oideachais, ag soláthar conair chun oideachas bithgheilleagair a chomhtháthú ag gach leibhéal. Díreoidh sé ar roinnt príomhréimsí: líonra geallsealbhóirí CBEC a fhorbairt, clár agus ábhair phíolótacha a chruthú, agus an bonn fianaise a sholáthar chun an bithgheilleagar a chomhtháthú i ngach leibhéal den chóras oideachais in Éirinn’.*

Chun tuilleadh a fhoghlaim faoi Ionad Ciorclach Oideachais Bithgheilleagair na hÉireann (CBEC), chun féachaint ar raon acmhainní oideachais bithgheilleagair, nó chun dul isteach sa líonra oideachais geallsealbhóirí, tabhair cuairt ar www.circbio.ie/CBEC.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. InbhuanAITHEACHT do Thosaitheoirí Cúrsa traenála do chách

Ar mhaith leat Saol Níos Glaise a chaitheamh?

Tá nuacht spreagúil againn d’aon duine atá fiosrach faoi conas a nósanna laethúla a dhéanamh beagán níos cairdiúla don chomhshaol. [Sheol Bord Oideachais agus Oiliúna Chill Dara & Chill Mhantáin](#) (ETB), i gcomhar le [SOLAS](#) agus [Fifty Shades Greener](#), cúrsa ar líne nua Feasacht InbhuanAITHEACHTA, úrnua, lánmhaoinithe, faoi mhaireachtáil ghlas phraiticiúil. Agus an chuid is fearr? Is féidir leat é a ghlacadh as Béarla, Gaeilge, Polainnis nó Úcráinis.

Agus cad é atá i gceist leis?

Ní cúrsa trom léachta eile é seo atá lán de smaointe teibí. Eispéireas foghlama idirghníomhach gearr (díreach 2 uair an chloig) atá ann a thaispeánann conas is féidir tionchar mór a imirt ar an bpláinéad ag na rudaí beaga a dhéanann tú gach lá, an chaoi a n-úsáideann tú fuinneamh, conas a bhainistíonn tú dramhaíl, nó fiú an siopadóireacht.

Cibé an bhfuil tú ag iarraidh do lorg carbóin a laghdú, coigilt ar bhillí, nó go dtuigeann tú conas a théann do ghníomhartha i bhfeidhm ar an gcomhshaol, tá an cúrsa seo lán le leideanna úsáideacha, samplaí ón bhfíorshaol, agus treoir chun cabhrú leat athruithe dearfacha a dhéanamh láithreach.

Cén fáth anois?

Tá an cúrsa mar chuid de bhrú náisiúnta chun tacú le haistriú glas na hÉireann. Mar chuid den chéad Straitéis Náisiúnta Breisoideachais agus Oiliúna (FET) don Aistriú Glas, cuidíonn Feasacht ar Inbhuana**AITHEACHT** le gach duine, idir mhic léinn agus dhaoine gairmiúla atá ar scor, an t-eolas agus an mhuinín a fháil le maireachtáil ar bhealach níos inbhuanaithe.

Fíricí tapa:

- 🕒 **Fad:** Díreach 2 uair an chloig
- 📖 **Costas:** Saor in aisce ar fad, tá an cúrsa seo maoinithe go hiomlán ag SOLAS
- 🌐 **Teangacha:** Béarla, Gaeilge, Polainnis, Úcráinis
- 📅 **Dáta Tosaigh:** Am ar bith - tá clárú oscailte anois!
- 🌱 **I measc na n-ábhar tá:** Athrú aeráide, bithéagsúlacht, caomhnú fuinnimh agus uisce, laghdú dramhaíola, ceartas aeráide agus go leor eile

Réidh le tosú?

Cláraigh anois agus cuir tús le do thuras chuig saol níos glaise:

[Clár Inbhuanaitheachta SOLAS do Thosaitheoirí i 4 theanga](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Tionscadal Ama Oideachais Dhomhanda

Tionscnamh maoinithe ag EU-DEAR & Cúnamh Éireann é an tionscadal Global

Education Time (GET) atá deartha chun straitéisí náisiúnta um Oideachas Saoránachta Domhanda (GCE) a fheabhsú in ocht dtír de chuid an AE agus cabhrú le GCE a chomhtháthú laistigh de churaclaim meánscoile. Mar aon le comhpháirtithe sa Bhulgáir, Poblacht na Seice, an Ghréig, an Iodáil, an Pholainn, an Phortaingéil agus an Spáinn, tá an tionscadal á stiúradh in Éirinn tríd an gcarthanas A Partnership with Africa (APA).

Tá ár n-aonaid teagaisc agus foghlama (TLUanna) ar Imirce, Athrú Aeráide agus Neamhionannais Idirnáisiúnta á bpiólótú faoi láthair in 8 scoil ar fud na tíre. Tá na haonaid seo ailínithe go soiléir le curaclam na Sraithe Sóisearaí don Tíreolaíocht, don Stair agus don OSSP. Táthar ag súil go mbeidh an próiseas seo tugtha chun críche faoi Mheán Fómhair 2025 nuair a bheidh siad ar fáil ag www.globaleducationtime.eu.

Reáchtáladh seimineáir seimineáir do scoileanna rannpháirteacha, agus chuir Alannah Wrynn, ambasadóir na haeráide ó thaobh na hóige de chuid Concern, ceann acu ar siúl, a chuir seimineár an-fhaisnéiseach ar fáil ar thorthaí Cop 29 agus conas gníomhaíochas óige a spreagadh ag leibhéal na scoile. I mí na Bealtaine beimid ag reáchtáil seimineár gréasáin ina mbeidh [Young Voices of Africa](#) dírithe ar a dtionscadal [Aidhmeanna Óige na hAfraice](#) chun ár TLUanna a chur ar an eolas maidir le Neamhionannais Idirnáisiúnta.

I mí an Mhárta bhí ár gcéad chruinniú duine le duine le múinteoirí ó na scoileanna rannpháirteacha i mBaile Átha Luain. Áiríodh san imeacht ionchuir ó [Charity Retail Ireland](#) a dhírigh ar ár TLU ar Athrú Aeráide agus ó Chomhairle na hÉireann do Dhídeanaithe maidir le bealaí chun a n-acmhainn [Tight Spaces a ionchorprú](#) inár TLU ar Imirce.

Is féidir teacht ar ár suíomh Gréasáin idirnáisiúnta [anseo](#) agus an leathanach Éireannach [anseo](#). Cuirfear nuashonruithe ar ár n-asraonta meán sóisialta ag [BlueSky](#), [Instagram](#) agus [LinkedIn](#).

Chun tuilleadh sonraí a fháil déan teagmháil le: get@apa.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. Clár oiliúna Ceannaireachta don Fhorbairt Inbhuanaithe do mhic léinn na hIdirbhliana

Tá clár nua 13 seachtaine do scoláirí na hIdirbhliana forbartha ag Gráinne McKeever, múinteoir ealaíne a bhfuil an-suim aici san inbhuanaitheacht, le cabhair ó dheontas OFI ón Roinn Oideachais agus Óige.

Leagann an clár '**Ceannaireacht don Fhorbairt Inbhuanaithe**' béim ar an inbhuanaitheacht i dtionscal an fhaisin. Aithnítear an cúrsa freisin mar chuid de Ghradam Gaisce má thugtar faoi mar ghníomhaíocht seach-churaclaim é, ach is féidir é a dhéanamh freisin mar mhodúl Idirbhliana laistigh den churaclam. Tá leabhrán oibre cuimsitheach saor in aisce ar fáil mar chuid den chlár, ina bhfuil caibidlí gairide ar an ngeilleagar ciorclach, ar fhaisean gasta etc. Tá gné tionscadail ghníomhaíochta ag baint leis an gcúrsa seo freisin, ina spreagtar daltaí chun siopa babhtála aníos a óstáil ina scoil, ag bailiú deonacháin éadaí do dhaltaí nó ag obair le chéile le siopaí carthanachta áitiúla chun éadaí a dhíol ar a son. Tá éagsúlacht d'acmhainní breise ag cúl an leabhair, gearrthóga ó YouTube agus suíomhanna gréasáin le fiosrú do dhaltaí.

Tá an cúrsa á rolladh amach i láthair na huaire i ndeich scoil agus ba mhaith linn fáilte a chur roimh scoileanna eile páirt a ghlacadh ann, tá líon teoranta acmhainní saor in aisce againn le cur ar fáil do scoileanna sula mbeidh ar scoláirí na hIdirbhliana íoc as na leabhráin.

Cuirtear oiliúint agus tacaíocht ar líne saor in aisce ar fáil do mhúinteoirí agus is féidir ceisteanna maidir leis an gcúrsa a chur ar ríomhphost chuig:

grainnemckeever@lucancc.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

f. Eastát Aerpháirc – Turais Samhraidh

Téigh Fiáin an Samhradh seo ag Eastát Aerpháirc!

Tá an-áthas ar Eastát Aerpháirc, Mol Bia Inbhuanaithe Bhaile Átha Cliath, a fhógairt go bhfuil a 'Turais Samhraidh' ar ais!!

Lonnaithe ar 38-acra d'fheirm agus gairdíní, fiosróidh mic léinn saol na hinbhuanaitheachta, na feirmeoireachta, na garraíodóireachta, na cócaireachta agus an dúlra trí ghníomhaíochtaí láimhe.

Tá na turais scoile deartha le bheith inoiriúnaithe chun freastal ar shainriachtanais do ranga, ag tairiscint eispéireas uathúil, oideachasúil a thugann beatha don fhoghlaim. Cibé an bhfuil sé ag múineadh aigne óga faoin séasúracht nó ag tumadh isteach i dtopaicí níos casta do dhaltaí níos sine, tá rud éigin ann do gach duine!

Cibé an bhfuil sé ina Sheilg feithide, Tumtha locháin, turgnaimh ithreach nó ag Cócaireacht do bhriceasta féin as comhábhair a bhailítear úr ón bhfeirm, ...ná caill an deis iontach seo chun an chéad ghlúin eile taiscéalaithe agus maoir timpeallachta a spreagadh.

Seol ríomhphost chuig oideachas@airfield, ie le haghaidh tuilleadh eolais nó cliceáil anseo - [Cuairt Oideachais Feirme | Oideachas Eastáit Aerpháirce](#).

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

g. EICEA-EOECNA – Seachtain na Bithéagsúlachta 2025

Téigh ar líne le Seachtain na Bithéagsúlachta seo agus bí páirteach in EICEA-EOECNA le haghaidh seachtaine d'imeachtaí spreagúla ag ceiliúradh bithéagsúlacht agus iontais ár ndomhan nádúrtha! An tSeachtain Bhithéagsúlachta seo, táimid ag reáchtáil sraith ceardlann tarraingteach ar líne chunfeasacht a ardú faoin tábhacht atá le caomhnú ár n-éiceachórais. Cibé an bhfuil tú díograiseach sa dúlra nó díreach ag tosú ag foghlaim faoin mbithéagsúlacht, tá rud éigin ann do chách. Teacht le chéile chun iniúchadh a dhéanamh, foghlaim, agus gníomh a dhéanamh ar son todhchaí níos inbhuanaithe!

Cén uair: 16 go 25 Bealtaine 2025

Cá háit: Ar líne

Cláraigh do na ceardlanna: <https://www.eventbrite.com/cc/biodiversity-week-2025-4212503>

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

h. Clár Oideachais na dTaiscéalaithe – Acmhainní Nua agus Webinar do mhúinteoirí agus do dhaltaí rang 3 – 6

Ag glaoch ar gach eolaí, innealtóir agus éicea-taiscéalaí nua, tá Clár Oideachais na dTaiscéalaithe, arna mhaoiniú ag Foras na Mara, ag reáchtáil seimineár gréasáin do mhúinteoirí agus do leanaí (rang 3 go 6), ar **20 Bealtaine ó 11.15rn go 12in.**

Bí réidh le dul ag tumadh isteach i ndomhan iontach “Fuinneamh an Aigéin In-athnuaite – Cumhacht na Todhchaí” le Foireann Taiscéalaithe Fhoras na Mara. Foirfe do dhaltáí agus do mhúinteoirí ó rang a 3 go dtí 6, déanfaidh an seisiún idirghníomhach seo iniúchadh ar iontais fuinneamh na dtonn, cumhacht taoide agus gaoth amach ón gcósta. Díreoidh sé ar an innealtóireacht atá taobh thiar de na teicneolaíochtaí dochreidte seo agus nochtfaidh sé conas a spreagann nádúr dearaí nuálacha ó thuirbíní gaoithe spreagtha ag míolta móra go gléasanna fuinnimh tonnta cosúil le nathair agus go leor eile.

Cláraigh anseo: <https://www.livingearth.ie/events/school-renewable-ocean-energy-webinar/> agus dul isteach i bhFoireann Taiscéalaithe Fhoras na Mara – Fhoras na Mara ar 20 Bealtaine.

Acmhainní Nua Mic Léinn a Spreag le hAcmhainn Fhuinneamh an Aigéin a Iniúchadh

Is féidir le hinnealtóirí agus eolaithe nua ar fud na hÉireann cumhacht an aigéin a fhiosrú anois le seoladh acmhainní nua oideachais Chlár Oideachais na dTaiscéalaithe de chuid Fhoras na Mara, “Fuinneamh In-athnuaite Aigéin – Cumhacht na Todhchaí.

Chun cabhrú le seoladh na n-ábhar nua a cheiliúradh, tá an-áthas ar Fhoireann Oideachais na dTaiscéalaithe óstáil a dhéanamh ar sheimineár ar líne le Calmast mar chuid d’Fhéile Beo na Cruinne Bealtaine na Bealtaine seo chugainn. Beidh an seimineár gréasáin, dar teideal ‘Scaoileadh le Cumhacht na Farraige: Eachtra Innealtóireachta leis na Taiscéalaithe!’ ar siúl ag 11.15am ar an 20 Bealtaine. Foirfe do dhaltáí agus do mhúinteoirí ó rang a 3 go dtí 6, déanfaidh an seisiún idirghníomhach seo iniúchadh ar iontais fuinneamh na dtonn, cumhacht taoide agus gaoth amach ón gcósta. Díreoidh sé ar an innealtóireacht atá taobh thiar de na teicneolaíochtaí dochreidte seo agus nochtfaidh sé conas a spreagann nádúr dearaí nuálacha ó thuirbíní gaoithe spreagtha ag míolta móra go gléasanna fuinnimh tonnta cosúil le nathair agus go leor eile.

Foghlaim conas is féidir leis an bhfoinse fuinnimh is mó ar domhan nár baineadh leas as cabhrú linn dul i ngleic le hathrú aeráide agus todhchaí inbhuanaithe a chruthú. Déanaimis tonn na nuálaíochta a thiomána le chéile!

Osclófar clárúcháin go luath ag <https://www.livingearth.ie/events/>

Agus is féidir le scoileanna leanúint leis an bhfoghlaim le hacmhainní ar féidir teacht orthu ag “ [Taiscéalaithe Fuinneamh In-athnuaite Aigéin – Cumhacht na Todhchaí](#)” ar shuíomh Gréasáin Chlár Oideachais na dTaiscéalaithe: www.explorers.ie

Cuireann Clár Oideachais na dTaiscéalaithe feasacht, eolas agus rannpháirtíocht aigéin chun cinn, chomh maith le tacaíocht a thabhairt do litearthacht aigéin agus oideachas mara i mbunscoileanna. Tá an clár maoinithe agus tacaíthe ag Foras na Mara.

Déanann Féile Beo na Cruinne Bealtaine ceiliúradh ar bhithéagsúlacht agus oidhreacht nádúrtha in Oirdheisceart na hÉireann. I mbliana tá an fhéile ar siúl ó 17 – 25 Bealtaine. Le haghaidh tuilleadh eolais féach ar <https://www.livingearth.ie/>

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

i. Leave No Trace – Clár Bunscoile

Cuireann Leave No Trace Ireland taighde, oideachas agus for-rochtain ar fáil ionas gur féidir le gach duine a théann ar an taobh amuigh an taobh amuigh a chosaint agus taitneamh a bhaint as go freagrach. Is éard atá i gceist le Leave No Trace Ireland ná daoine óga a spreagadh chun fionnachtain, foghlaim agus nascadh leis an dúlra.

Is í aidhm fhoriomlán an chlár ná prionsabail Fág Gan Lorg a chur in aithne do dhaltaí bunscoile agus deiseanna a chur ar fáil dóibh iniúchadh a dhéanamh agus feasacht ar a n-íompraíocht féin amuigh faoin aer a fhiosrú ar bhealach idirghníomhach, spráúil agus oideachasúil. Cuimsíonn sé naisc churaclaim ó OSIE, Eolaíocht, Tíreolaíocht, Stair, Matamaitic, OSPS, Teanga na Bunscoile, & Ealaín.

Tá sé mar aidhm ag an gclár foghlaim leanaí a éascú trí mheas agus feasacht ar a dtimpeallacht nádúrtha a spreagadh trí na cuspóirí foghlama seo a leanas:

- Cruthaigh feasacht ar Ná Fág Rian agus ar na seacht bprionsabal
- Forbair tuiscint na rannpháirtithe ar phríomhchoincheapa a bhaineann le hiompar eiticíúil amuigh faoin aer
- Spreag feasacht na bpáistí ar a n-íompraíocht féin amuigh faoin aer
- Ceisteanna agus dúshláin chomhshaoil reatha a scrúdú agus a phlé

- Forbair nasc pearsanta leanaí leis an dúlra
- Deiseanna a sholáthar d'fhoghlaim bunaithe ar áit agus nádúr
- Feasacht a chruthú agus eolas a mhéadú ar fhiadhúlra, flóra agus fána na hÉireann
- Feabhas a chur ar scileanna smaointeoireacht chriticiúil, cinnteoireachta agus réiteach fadhbanna
- Tacaigh le Foghlaim Shóisialta agus Mhothúcháinach agus spreag ionbhá
- Deis a sholáthar le tionscadal fíordhomhanda a fhorbairt bunaithe ar na cuspóirí foghlama thuas

Cur i bhFeidhm an Chláir

Is éard atá sa chlár scoile seo ná 2 x cheardlann leathlae agus is iad ár dTraenálaíthe Creidiúnaithe Leave No Trace a chuirfidh ar fáil é.

- Tabharfaidh Ceardlann 1 prionsabail Leave No Trace isteach agus cuirfidh sé tionscadal ar fáil don rang le hullmhú roimh Cheardlann 2.
- Tabharfaidh Ceardlann 2 deis do rannpháirtithe a dtionscadal a chur i láthair agus tuiscint ar phrionsabail Leave No Trace a fhorbairt agus a threisiú.

Más mian leat níos mó a fhoghlaim faoi na cláir bhunscoile seo, nó faoi aon cheann dár gcláir oiliúna agus acmhainní eile is féidir leat breathnú ar ár suíomh Gréasáin anseo: <https://www.leavenotraceireland.org/>

Déan teagmháil linn le do thoil: info@leavenotraceireland.org nó glaoigh orainn ar: +353(0)1 9059009

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

j. Acadamh na Todhchaí ag Teach – clár Treoraigh do Thodhchaí sa Ghaeltacht

Cuireadh clár úr spreagúil, *Treoraigh do Thodhchaí* ar fáil ag Stiúideo Cuan, An Spidéal, Co. na Gaillimhe le hAcadamh na Todhchaí ag Teach i gcomhpháirtíocht le foireann Gaelbhratach Gael Linn agus Scoil an Oideachais, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, le tacaíocht ón OFI go Ciste 2030.

Bhí 18 mac léinn idir 15–17 mbliana d'aois páirteach sa tionscnamh tumoideachais seo a mhair ar feadh seachtaine i gceardlanna praiticiúla a rinne iniúchadh ar dhúshláin chomhshaoil trí lionsa na teanga agus an chultúir Ghaelaigh. I rith na seachtaine, scrúdaigh mic léinn ról na teicneolaíochta agus na nuálaíochta maidir le dul i ngleic le saincheisteanna aeráide, ag fáil léargais luachmhara ar conas is féidir le heolas traidisiúnta agus le dul chun cinn nua-aimseartha oibriú le chéile chun todhchaí níos inbhuanaithe a thógáil. Trí scileanna ceannaireachta, cruthaitheachta agus réitithe fadhbanna a chothú, thug an clár an chumhacht don chéad ghlúin eile leas a bhaint as inbhuanaitheacht agus teicneolaíocht chun amárach níos fearr a mhúnlú.

Ghlac mic léinn ó cheann ceann na tíre páirt, ina measc rannpháirtithe ó Chathair na Gaillimhe, Cois Fharraige, An Spidéal, Inis Meáin, Baile Átha Cliath, Ceatharlach, agus Ráth Chairn. Ag deireadh na seachtaine, chuir mic léinn a bhfíseanna do thodhchaí inbhuanaithe i láthair d'aíonna ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, Údarás na Gaeltachta, Comhairle Chontae na Gaillimhe, Ollscoil na Gaillimhe, TG4, agus baill de thionscnaimh inbhuanaitheachta áitiúla. Mhol grúpa amháin 'fáinne digiteach' chun deiseanna labhartha na Gaeilge a chur chun cinn, agus rinne grúpaí eile iniúchadh ar úsáid na teicneolaíochta chun tacú le sláinte agus folláine na hóige.

Ag labhairt di ar an tionscnamh, dúirt an tAire Oideachais Norma Foley TD: *"Molann an tionscnamh seo mic léinn sa Ghaeltacht chun a bheith páirteach san eolaíocht, sa teicneolaíocht, san innealtóireacht agus sa mhatamaitic agus a bheith ar bís faoin ról is féidir leo a imirt chun dul i ngleic le saincheisteanna aeráide ina bpobal ag baint úsáide as an teicneolaíocht."*

Nóta an Eagarthóra: Bhí áthas orm an tionscadal seo a fheiceáil ag teacht chun críche, le tacaíocht ó mhaoiniú OFI go dtí 2030.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

k. Bithéagsúlacht i Scoileanna - Tionscadal Pailneora 2025

Tá **Tionscadal Pailneora 2025** oscailte anois!

Is é an Tionscadal Pailneora an clár oideachais do phailneoirí is mó agus is faide a ritheann in Éirinn, agus é anois ina 14ú bliain.

Táimid tar éis dul i gcomhar arís leis an SIRO iontach.

Tá **trealamh teagaisc SAOR IN AISCE** againn do suas le 9,000 duine óg ar fud na hÉireann chun oiliúint a fháil mar ambasadóirí pailneoireachta dá scoil.

Is féidir le gach scoil an Gealltanais Pailneora a ghlacadh ar ár suíomh Gréasáin freisin chun rochtain a fháil ar do **theastas SAOR IN AISCE, ar chomharthaí, ar bhileoga oibre seomra ranga agus ar chuireadh oiliúna ar líne**. Ar fáil fosta as Gaeilge.

Tá teach nua á lorg ag ár mbuanna **Beach Ór** freisin! Táimid ag lorg an scoil is fearr in Éirinn a thacaíonn le pailneoirí. Chomh maith lenár dtrófaí Beach Ór gheobhaidh tú bac bithéagsúlachta €1,000 freisin.

Míle buíochas arís dár n-urraitheoir SIRO, líonra leathanbhanda snáithíneach 100% na hÉireann, a nascann pobail ar fud na hÉireann.

Oscailte do Réamhscoileanna, Bunscoileanna, Meánscoileanna agus Scoileanna Baile i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann.

Le haghaidh gach rud atá uait chun páirt a ghlacadh tabhair cuairt ar ár suíomh Gréasáin:

<https://www.biodiversityinschools.com/pollinator-project.html>

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

I. Sráidbhaile Éicea Chloch Shiurdáin – Turais d'Iarbhunscoileanna

Faigh amach Todhchaí Níos Glaise: Turais Meánscoile ag Éiceabhaile Cloch Shiurdáin

Ag lorg turas scoile a bhfuil tionchar aige? Tabhair leat do dhaltáí meánscoile go Cloch Shiurdáin Éiceabhaile agus féach ar mhaireachtáil inbhuanaithe i mbun gnímh! Cuireann ár dturais threoraithe eispéireas oideachasúil uathúil ar fáil, ag fiosrú réitigh dhomhanda ar dhúshláin chomhshaoil agus shóisialta.

Féach ar an Inbhuanaitheacht go Pearsanta:

Déanfaidh na daltaí iniúchadh ar:

- Córais fuinnimh in-athnuaite ag cumhachtú pobail.
- Tithíocht atá neamhdhíobhálach don chomhshaol agus tógáil inbhuanaithe.
- Táirgeadh bia orgánach ón bhfeirm go dtí an tábla.
- Cleachtais nuálaíocha bainistithe dramhaíola.
- Prionsabail na bithéagsúlachta agus na buantalmhaíochta.
- Cumhacht an chomhoibrithe phobail.

Ceangail le do Churaclam:

Comhlánaíonn ár dturas ábhair mar Tíreolaíocht, Eolaíocht, OSPS, OSSP agus Eacnamaíocht, ag cothú smaointeoireacht chriticiúil agus obair foirne. Gheobhaidh mic léinn tuiscint phraiticiúil ar fhorbairt inbhuanaithe, ar eolaíocht imshaoil agus ar shaoránacht fhreagrach.

Spreag Ceannairí na Todhchaí:

Tá sé mar aidhm ag cuairt ar Chloch Shiurdáin an chéad ghlúin eile a spreagadh trí mhúnla inláimhsithe do thodhchaí inbhuanaithe a léiriú. Forbróidh mic léinn tuiscint níos doimhne ar shaincheisteanna comhshaoil, gheobhaidh siad mothú gníomhaireachta agus fiosróidh siad bealaí maireachtála eile.

Cuir do Chuairt Oideachais in áirithe:

Tabhair lá spreagúil agus oideachasúil do do dhaltáí. Déan teagmháil le Éiceabhaile Chloch Shiurdáin chun tuilleadh a fhoghlaim faoinár dturas meánscoile agus cuir do chuairt in áirithe inniu!

Déan teagmháil le Veronica Ryan le haghaidh tuilleadh eolais agus áirithintí.

Teil: 086 085 1576

Ríomhphost: education@thevillage.ie

www.thevillage.ie

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

m. Oideachas don Inbhuanaitheacht – Ardán Ceannaireachta Scoile nua

Ag cur in aithne LEAF - ardán foghlama ar líne, ionad ilfhreastail agus pobal do phríomhoidí scoile agus do bhainistíocht chun Sainordú Gníomhaíochta na Scoileanna ar son na hAeráide agus Clár Oibre OFI 2030 a chomhlíonadh

Trí shaintreoir, uirlisí praiticiúla, agus pobal bríomhar, tacóimid leat chun:

- Iniúchtaí inbhuanaitheachta a dhéanamh
- Beartas scoile inbhuanaitheachta a chruthú
- Foireann Glas a thógáil
- Tacaíocht a fháil le tuairisciú ar inbhuanaitheacht don chigireacht
- Tionscadail a chur i gcrích thar na trí cholún Curaclam, Campas agus Pobal
- Teacht ar dhea-chleachtais inbhuanaitheachta ó scoileanna ar fud na tíre

Áirítear le ballraíocht bhliantúil €950:

- Rochtain ar ár n-ardán oiliúna ar líne agus tairseach acmhainní
- Cúrsaí oiliúna féin-luas deimhnithe le haghaidh uaireanta Pháirc an Chrócaigh
- Seimineáir mhíosúla ar líne le cainteoirí saineolacha
- Seisiúin rialta ar líne “Fiafraigh Rud ar bith Orainn” agus seisiúin oibre chomh maith
- Pobal WhatsApp
- Laethanta réigiúnacha, pearsanta oiliúna agus comhairliúcháin
- Teimpléid agus uirlisí iniúchta agus tuarascálacha atá réidh le húsáid

Leis an gcur chuige struchtúrtha, pobal-tiomáinte seo is féidir leat riachtanais a chomhlíonadh go muiníneach agus claochlú inbhuanaitheachta do scoile a threorú! Tosaíonn an clár seo i mí Lúnasa. Cláraigh roimh dheireadh mhí na Bealtaine le do thoil.

Faigh tuilleadh eolais agus cláraigh do spéis!

Ag Déanamh Do Amchlár do Mheán Fómhair? Cuir Litearthacht Aeráide san áireamh!

Seachadadh é i 540+ scoil ar fud na tíre, tá Clár Litearthachta Aeráide a bhfuil gradaim bainte amach aige ag Education for Inbhuanaithe oscailte anois le haghaidh clárúcháin mhí Mheán Fómhair. Tá an clár 8 seachtaine seo atá **maoinithe go**

hiomlán ag teacht leis an gcreat OFI agus tacóidh sé le do scoil a bheith níos inbhuanaithe do rang a 5 agus a 6 i mbunscoileanna agus don 1ú bliain go dtí an Idirbhliain in iar-bhunscoileanna trí cholún an Champais, an Phobail agus an Churaclaim.

Cad atá san áireamh leis?:

- 8 seisiún oiliúna pearsanta 1 uair an chloig in aghaidh na seachtaine le do rang
- Oiliúint mhúinteoirí
- Rochtain ar ár n-ardán foghlama ar líne
- Pleananna ceachta cuimsitheacha
- Leabhair oibre digiteacha na mac léinn

Cad iad na topaicí a chlúdaítear?

- An tAthru Aeráide
- Forbairt Inbhuanaithe
- Ceartas Aeráide
- Plaisteach
- Mearfhaisean
- Iompar Inbhuanaithe
- Caillteanas Bithéagsúlachta
- Bia agus Ithir
- Ag Gníomhú

Tá na seisiúin spráíúla, idirghníomhacha agus cluiche-bhunaithe agus ag an am céanna cuireann siad oiliúint ar mhúinteoirí ionas gur féidir leo an clár a sheachadadh do chohóirt eile, ag cinntiú oidhreacht an chlár.

Déan deifir! Tá áiteanna maoinithe teoranta.

Le tuilleadh eolais a fháil agus le clárú, tabhair cuairt le do thoil ar shuíomh Gréasáin Oideachas don Inbhuanaitheacht.

[Oideachas don Inbhuanaitheacht | Athru a Chumhachtú in Éirinn](#)

Is fiontar sóisialta neamhbhrabúis é OFI a cruthaíodh mar fhreagra ar an ngéarchéim aeráide agus éiceolaíochta. Tá sé mar mhisean againn a chinntiú go bhfuil gach duine óg liteartha ó thaobh aeráide de faoi 2030

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

6. Foghlaim Ghairmiúil an Mhúinteora

a. Oide – Nuashonruithe OFI

OFI i Réimsí Curaclaim Nua

Bunoideachas Sóisialta agus Timpeallachta (OSI)

Tá foireann Oideachas Timpeallachta Oide (OSI) ag ullmhú go gníomhach chun curaclam OSI a chur i bhfeidhm i mbunscoileanna na hÉireann go luath amach anseo. Tá béim thíreolaíoch agus stairiúil ar an dréacht-churaclam seo, ag ionchorprú foghlaim faoi reiligiúin, creidimh agus radharcanna domhanda freisin. Cuireann sé ar chumas leanaí féachaint orthu féin mar shaoránaigh ghníomhacha, a bhfuil cearta agus freagrachtaí orthu dul i ngleic le cúrsaí áitiúla, náisiúnta agus domhanda.

Mar chuid den iarracht seo, tá foireann OSI ag éascú sraith ceardlann ar “Obair Réimse sa Stair agus sa Tíreolaíocht,” i scoileanna ar fud na tíre. Tugann na ceardlanna deis iontach do mhúinteoirí foghlaim faoin aer a fhiosrú, braistint láidir áite a chothú agus ceangal a dhéanamh leis an imshaol. Trí fhoghlaim bunaithe ar fhiosrúchán sa cheardlann, spreagtar rannpháirtithe chun a ról mar shaoránaigh ghníomhacha a fhiosrú, ag machnamh ar an am atá caite agus ar an láthair a bpobail áitiúla chun todhchaí inbhuanaithe a shamhlú. Cuirtear na ceardlanna chun cinn ar shuíomh Gréasáin Oide (<https://dms.oide.ie/event/public>) agus ar chuntas Oide ‘X’ (@Oide_SEE).

Ag féachaint romhainn, beidh an fhoireann ina óstach ar sheimineár gréasáin dar teideal “Comhrá sa Stair agus sa Tíreolaíocht a Éascú” i lár mhí na Bealtaine. Tá sé mar aidhm ag an seisiún seo teagasc agus foghlaim a fheabhsú. Tabharfaidh sé breac-chuntas ar spreagthaigh mhealltacha agus ar straitéisí chun plé bríoch a chothú sa Stair agus sa Tíreolaíocht. Tacóidh an seimineár gréasáin seo le smaointeoireacht chriticiúil agus é ag féachaint ar fhianaise a mheas i bhformáidí éagsúla inar féidir le páistí an t-am atá thart agus an lá atá inniu ann a scrúdú agus iad ag tosú ag tuiscint spreagthaí agus impleachtaí gníomhartha don todhchaí.

Tá an fhoireann ag tnúth le seoladh an churaclaim OSI go luath amach anseo, agus idir an dá linn leanfaidh siad ag tacú le múinteoirí sa spás seo.

An Ardteistiméireacht – Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe

Ní féidir an luach a bhaineann le Gníomhú ar son na hAeráide agus na Forbartha Inbhuanaithe a mheas ró-íseal, toisc go bhfuil díghrádú comhshaoil agus inbhuanaitheacht ar chuid de na saincheisteanna is suntasaí atá roimh ár sochaí. Féachann Gníomhú ar Aeráide agus Forbairt Inbhuanaithe na hArdteistiméireachta le cur ar chumas na mac léinn cur chuige idirdhisciplíneach atá dírithe ar réitigh a chur i bhfeidhm maidir le maireachtáil i ndomhan inbhuanaithe agus iad ag dul i ngleic le dúshláin inbhuanaitheachta casta agus ábhartha, lena n-áirítear géarchéim na haeráide.

Ina theannta sin, cuireann an t-ábhar seo deiseanna ar fáil do scoláirí chun ‘gníomhaíocht a dhéanamh ar shaincheisteanna a d’fhéadfadh ligean dóibh athrú a fheiceáil go háitiúil agus iad ag nascadh leis an bpictiúr níos mó go náisiúnta agus go domhanda’. Aithnítear an luach atá ann don mhic léinn agus don tsochaí araon sa réasúnaíocht i sonraíocht an ábhair a deir ‘trí scrúdú a dhéanamh ar shaincheisteanna comhshaoil trí lionsaí comhbhá, ceannaireachta agus pobail, d’fhéadfadh taithí an mhic léinn san ábhar seo a bheith bunathraithe – ní amháin do na scoláirí féin ach dóibh siúd ina dtimpeallacht chomh maith’ (Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe na hArdteistiméireachta, CNCM, 2024).

Faoi láthair tá foireann Oide CASD ag obair le múinteoirí ó na 43 scoil Chéim a hAon a ghlac páirt in iliomad imeachtaí gairmiúla foghlama go dtí seo agus níos mó le teacht faoi dheireadh na scoilbhliana. I measc na n-imeachtaí gairmiúla foghlama is déanaí seo bhí eispéireas foghlama gairmiúla pearsanta 2 lá a reáchtáladh i mí an Mhárta agus i mí Aibreáin. Ba é fócas an PLE seo ná...

- straitéisí a fhiosrú chun tacú leis an diminsean mothaitheach i bhfoghlaim agus i dteagasc an ábhair seo
- scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi a dtéann seasamh sóisialta agus cumhacht i bhfeidhm ar chumas gníomhaíochta
- scrúdú a dhéanamh ar choincheap na n-aistrithe cóir in Éirinn
- tacú le pleanáil don chéad téarma den aistear foghlama do dhaltaí i nGníomh ar son na hAeráide agus san Fhorbairt Inbhuanaithe, ag tosú i Meán Fómhair 2025.

Ar an iomlán, tá na múinteoirí rannpháirteacha ag mothú dearfach agus ag tnúth leis an ábhar nua tábhachtach seo a thabhairt isteach ina scoil i mí Mheán Fómhair.

OFI sa Seomra Ranga Eacnamaíocht

D’fhorbair foireann na nÁbhar Gnó ceardlann éifeachtach le déanaí do mhúinteoirí Eacnamaíochta dar teideal “SFlanna san Eacnamaíocht a Fhiosrú”.

Is réimse foghlama í an inbhuanaitheacht eacnamaíoch, shóisialta agus chomhshaoil a shainaithnítear sa snáithe aontaithe de shonraíocht Eacnamaíocht na hArdteistiméireachta. Cabhróidh an cheardlann seo le múinteoirí tuiscint a fháil ar conas is féidir tuiscint na mac léinn ar inbhuanaitheacht eacnamaíoch, shóisialta agus chomhshaoil a fheabhsú trí rannpháirtíocht leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SFlanna) thar an dá bhliain staidéir. Sa cheardlann seo, déanfaidh rannpháirtithe iniúchadh ar fhoinsí náisiúnta agus idirnáisiúnta faisnéise agus sonraí a bhaineann leis na SFlanna a chuirfidh ar chumas múinteoirí na SFlanna a chomhtháthú sa teagasc agus san fhoghlaim ina seomra ranga Eacnamaíochta.

I measc na SFlanna a ndéantar iniúchadh orthu sa cheardlann tá SFI 5: Comhionannas Inscne agus SFI 8: Obair Mheasartha agus Fás Eacnamaíochta araon ábhartha don rachlas trádála bhagrach atá le sárú ar fud an domhain faoi láthair. Ról na foghlama fiosrúcháin-bhunaithe maidir le teagasc agus foghlaim ardchaighdeán a chothú le naisc le SFI 4: Breathnaítear ar Oideachas Cáilíochta tríd síos.

Beidh “Iniúchadh na SFlanna san Eacnamaíocht” ar siúl ar líne an 14 Bealtaine ag 6.30pm, cliceáil le clárú [anseo](#).

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. Clár Curadh na Saoránachta Digití do mhúinteoirí bunscoile

Tá 2025 socraithe ag Comhairle na hEorpa mar Bhliain Eorpach an Oideachais um Shaoránacht Dhigiteach chun spreagadh nua a thabhairt d'oideachas na saoránachta digití a fhorbairt agus a chur chun cinn i ngach ballstát. Cabhróidh sé seo le hinfheictheacht agus tionchar an oideachais saoránachta digití a fheabhsú agus lena luach a athdhearbhú.

Chun tacú leis an tionscnamh seo tá [Webwise](https://www.webwise.ie), i gcomhar le Oide-Teicneolaíocht san Oideachas, tar éis an clár Curadh do Shaoránacht Dhigiteach a fhorbairt.

Tá Webwise mar chuid de chuibhreannas Idirlíon Níos Sábháilte Éireann a thacaíonn le múinteoirí, le mic léinn agus le tuismitheoirí maidir le sábháilteacht ar líne. Soláthraíonn siad raon leathan ábhar oiliúna agus acmhainní. Is iad Webwise, Hotline.ie, ISPCC Childline agus Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí comhpháirtithe Ionad Idirlín Níos Sábháilte na hÉireann. Cuireann Webwise úsáid idirlín níos sábháilte agus níos fearr chun cinn trí thionscnaimh mhúscailte feasachta agus oideachais a dhíríonn ar mhúinteoirí, ar pháistí, ar dhaoine óga agus ar tuismitheoirí. Forbraíonn agus scaipeann Webwise acmhainní a chuidíonn le múinteoirí saoránacht dhigiteach agus sábháilteacht ar líne a chomhtháthú sa teagasc agus san fhoghlaim ina gcuid scoileanna.

Tá sé mar aidhm ag an gclár scileanna múinteoirí bunscoile a fheabhsú chun saoránacht dhigiteach a chur chun cinn i scoileanna agus trína nIonad Oideachais áitiúil.

Tá sé deartha chun eolas, scileanna agus acmhainní riachtanacha a thabhairt dóibh chun saoránacht dhigiteach a theagasc agus a chur chun cinn go héifeachtach i scoileanna agus trína nIonad Oideachais áitiúil.

Díríonn sé ar iompar atá sábháilte, eiticiúil agus freagrach ar líne a chur chun cinn, ag clúdach príomhréimsí mar litearthacht dhigiteach, folláine ar líne agus príobháideacht.

Tá oiliúint á cur ar 75 múinteoir bunscoile a roghnaigh páirt a ghlacadh sa chlár chun raon ceardlanna praiticiúla idirghníomhacha a sholáthar. Comhtháthaíonn na ceardlanna seo príomh-acmhainní agus treoir ó Webwise, ag cinntiú go mbíonn rochtain ag tuismitheoirí ar straitéisí faoi stiúir na saineolaithe a chothaíonn rannpháirtíocht fhreagrach agus shábháilte sa domhan digiteach.

Tá tuilleadh sonraí faoin gclár ar fáil ag <https://www.webwise.ie/webwise-digital-citizenship-champions-programme/>

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. ISSN agus ECSI - Sceideal an Fhómhair 2025 - Ag Teacht go luath!

Sceideal FGL OFI 25/26

Beidh Sceideal FGL OFI nua agus spreagúil ag Líonra Inbhuanaitheachta Scoileanna na hÉireann (ISSN) agus Ionaid Tacaíochta Oideachais na hÉireann (ESCI) don bhliain acadúil seo chugainn. Coinnigh súil amach www.esci.ie agus www.issn.ie le haghaidh sonraí.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Sceideal FGL ISSN OFI

Sceideal FGL OFI 25/26

Beidh sceideal nua spreagúil FGL OFI ag Líonra Inbhuanaitheachta Scoileanna na hÉireann agus ag Ionaid Tacaíochta Oideachais na hÉireann don bhliain acadúil nua. Bí ag faire amach dó.

Oiliúint: Tailte Scoile a Bhainistiú don Bhithéagsúlacht: An Ról Ríthábhachtach atá ag Foirne Áiseanna agus ag Coimeádaithe Tailte

Reáchtáil Líonra Inbhuanaitheachta Scoileanna na hÉireann (ISSN), Comhairle Cathrach agus Comhairle Contae Phort Láirge, agus Ionad Tacaíochta Oideachais Phort Láirge imeacht oiliúna pólótach do choimeádaithe tailte: **‘Tailte Scoile a Bhainistiú don Bhithéagsúlacht: An Ról Ríthábhachtach atá ag Foirne Áiseanna agus ag Coimeádaithe Tailte’** in Ardscoil na Mara, Trá Mhór, Contae Phort Láirge ar an 29 Aibreán.

Bhí deis ag rannpháirtithe iniúchadh a dhéanamh ar thailte Ardscoil na Mara, agus plé a dhéanamh ar dhúshláin agus ar réitigh lena bpiaraí. Chuir Kate Chadler ón Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta a gcúrsa nua ar líne dar teideal ‘Tailte Scoile a Bhainistiú don Bhithéagsúlacht’ a forbraíodh i gcomhar leis an Roinn Oideachais agus Óige <https://pollinators.ie/managing-school-grounds-for-biodiversity/>

Nuair a iarradh orthu focal amháin a thabhairt chun cur síos a dhéanamh ar an gcaoi ar mhothaigh siad ag deireadh an lae, d’úsáid na rannpháirtithe na focail: dearfach, eolach, fuinniúil, spreagtha, ar bís agus dóchasach.

An luach a bhaineann le locháin agus coillearnach don rannpháirtíocht leis an mbithéagsúlacht agus leis an dúlra á phlé ag foirne áiseanna. Fuair Ardscoil na Mara comhairle agus tacaíocht ó LEAF i mbliana, trí chiste OFI, rud a chuir ar a gcumas rochtain ar a gcoillearnach a chur ar fáil agus seomra ranga foraoise a bhunú.

Ní raibh aon oiliúint orm i mo phost mar fheighlí agus fuair mé an-chuid eolais uaidh seo. Ní bhaintear dóthain úsáide as tailte scoile agus fuair mé mórán smaointe inniu faoin mbealach le roinnt spásanna a úsáid chun tacú lenár mbithéagsúlacht”

Edward Coree

“Mholfainn an cúrsa seo cinnte. Bhí an t-eolas a tugadh an-suimiúil. Mothaím gur féidir liom bogadh ar aghaidh le plean don scoil agus nach mbraithfidh mé go bhfuil sin iomarcach dom.

Daithi MacGearailt

MANAGING SCHOOL GROUNDS FOR BIODIVERSITY
Networking and discussion day for Facilities Teams and Groundskeepers

When: Tuesday, 29th April
Where: Ardscoil na Mara, Tramore, Co. Waterford
Time: 9 a.m. to 2.40 p.m.

Free event! Click [here](https://tinyurl.com/ManagingSchoolGroundsEvent) or follow the link <https://tinyurl.com/ManagingSchoolGroundsEvent>

What to expect: Participants will have an opportunity to explore school grounds, discuss challenges and solutions with their peers, create an action plan and explore the resources available for those pursuing school grounds that support biodiversity.

Organisers: This pilot discussion day for grounds managers and facilities teams is brought to you by Patrick Kirwin (Ardscoil na Mara), Kate Chandler (National Biodiversity Data Centre) and Marina Mulligan (WCCC Biodiversity Officer). It is kindly funded by the Heritage Council and WCCC.

Agenda:
09:00 - 09:30 Introductions over tea/coffee
09:30 - 10:00 'Why is nature important?' **WHY?**
10:00 - 10:30 The state of nature in Ireland
10:30 - 11:30 Walk and Talk: Explore the school grounds of Ardscoil na Mara including the mosaic of habitats on site both natural and created (orchard, woodland, meadow, hedgerows, willow beds and more). **WHAT?**
11:30 - 11:45 Tea break
11:45 - 12:15 Panel discussion: The need for nature spaces in schools from the viewpoint of facilities team, teacher and student representatives.
12:15 - 13:00 Group discussion: Design challenges and solutions for different school grounds - overcoming barriers and designing for biodiversity.
13:00 - 13:40 Lunch (provided)
13:40 - 14:10 Intro to the *Managing School Grounds for Biodiversity* online course by Kate Chandler, National Biodiversity Data Centre. **HOW?**
14:10 - 14:40 Action creation and Q&A

Logos at the bottom: All Ireland Biodiversity Network, Department of Education & Skills, An Chomhairle Oidhreachta The Heritage Council, National Biodiversity Data Centre, WCCC Biodiversity Officer.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. COBÁC – Máistir Oideachais in Oideachas Saoránachta Domhanda

DCU Ollscoil Chathair
Bhaile Átha Cliath
Dublin City University

An bhfuil spéis agat ról an oideachais maidir le freagairt do dhúshlán dhomhanda a fhiosrú? Smaoinigh ar **Mháistir Oideachais Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath le rogha speisialta (3 mhodúl) in Oideachas Saoránachta Domhanda** atá deartha chun tacú le hoideachasóirí anailís, plé agus machnamh a dhéanamh ar oideachas do chearta an duine, ceartas sóisialta agus gníomh ar son na haeráide.

Cuirfidh an rogha seo ar do chumas do thuiscint, eolas agus scileanna a fhorbairt in oideachas saoránachta domhanda, i suíomhanna oideachais foirmiúla agus neamhfhoirmiúla. Tá an cúrsa dírithe ar mhúinteoirí, ceannairí scoile agus cleachtóirí oideachais eile ar mian leo freagra a thabhairt ar shaincheisteanna domhanda agus ceartais le cleachtais chruthaitheacha agus chultúir ábhartha. Cuireann sé ar chumas múinteoirí agus foghlaiméoirí dul i ngleic go machnamhach agus go criticiúil le saincheisteanna mar: athrú aeráide, cearta daonna agus daonlathas, imirce agus inbhuanaitheacht. Sa dara bliain, tabharfaidh tú faoi thaighde a bhaineann le hoideachas saoránachta domhanda.

Is éard atá sa chúrsa ná foghlaim chumaisc (meascán de ar líne agus duine le duine), dhá bhliain, páirtaimseartha. Tá tuilleadh sonraí ar fáil [anseo](#) nó déan teagmháil leis an Dr Rowan Oberman, rowan.oberman@dcu.ie. Is é an spriocdháta le haghaidh clárúcháin ná Bealtaine 2025.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

f. Global Village – Cúrsa Samhraidh GCE

Oideachas um Shaoránacht Dhomhanda a Chomhtháthú ar fud Churaclam na Bunscoile

Cúrsa Samhraidh Global Village Schools ag All Hallows COBÁC

Ag féachaint le hOideachas Saoránachta Domhanda (GCE) a thabhairt isteach i do sheomra ranga bunscoile? Glac páirt sa chúrsa samhraidh lae EPV *“Ag Comhtháthú Oideachas Saoránachta Domhanda ar fud Churaclam na Bunscoile”* ó Luan 7 – Aoine 11 Iúil 2025.

Scrúdóidh an cúrsa an-idirghníomhach seo modheolaíochtaí foghlama gníomhaí chun cabhrú leat GCE a leabú trasna na n-ábhar, ag cothú smaointeoireacht chriticiúil, comhbhá agus feasacht domhanda i do mhic léinn.

- ✓ lá EPV ceadaithe
- ✓ Gníomhaíochtaí láimhe & modheolaíochtaí tarraingteacha
- ✓ Cuirtear lón ar fáil go laethúil
- 📍 All Hallows COBÁC
- 📅 7 - 11 Iúil 2025

📖 Spásanna teoranta ar fáil mar sin cuir d'áit in áirithe anois tríd an nasc [anseo](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

7. Nuacht Breisoideachais agus Ardoideachais

a. Nuacht agus Nuashonruithe ón Earnáil IAO

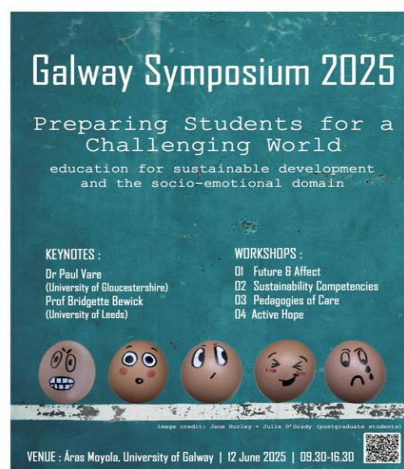
Bhí 8 n-institiúid ag Sraith Spotsolas OFI an Údaráis um Ard-Oideachas (HEA) go dtí seo, a bhfuil roinnt samplaí dá gcleachtas OFI roinnte acu. Tá gach taifead go dtí seo ar fáil ag <https://hub.teachingandlearning.ie/esd-spotlight-series/> trí chliceáil ar an institiúid ábhartha.

Athosclóidh Sraith Spotsolas OFI an HEA ar an 9 Bealtaine le Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, ag leanúint ar aghaidh go dtí an 30 Meitheamh nuair a thógfaimid sos an tsamhraidh, ag tosú arís i mí Mheán Fómhair. Tá clárú le haghaidh nuashonruithe ar fáil freisin ag <https://hub.teachingandlearning.ie/esd-spotlight-series/>

Tá glao oscailte ar chás-staidéir OFI go dtí Meán Fómhair. Is féidir leat do chás-staidéar a chur isteach ag baint úsáide as an teimpléad atá curtha ar fáil ag <https://hub.teachingandlearning.ie/esd-spotlight-series/submit-an-esd-case-study/>

Tá glao oscailte ar Acmhainní Oideachais Oscailte (OERanna) go dtí Meán Fómhair. Is féidir leat do OERanna a chur isteach ag an nasc seo a leanas, <https://hub.teachingandlearning.ie/esd-spotlight-series/esd-oer/>

Tá lúcháir ar an ÚAO an Dr. Alex Ryan a óstáil ar 12 Bealtaine i UCD do cheardlann Phobal Cleachtais (CoP) de chuid an ÚAO ar 'OFI agus Cáilíocht Acadúil'. Déanfaidh an cheardlann iniúchadh ar chomhthéacsanna OFI, creataí cáilíochta, gníomhaireacht mac léinn, cinnteoireacht ar cháilíocht OFI, agus roinnfidh sí roinnt cás-staidéir. Dúirt Beidh tacaíocht ag Ryan ón Dr. Amanda Platt agus Colette Murphy, a roinnfidh aistear OFI Ollscoil Uladh go dtí seo. Tá an cheardlann maoinithe ag an ÚAO agus is é an Dr. Mark Kelly, atá ar iasacht faoi láthair mar pholasaí náisiúnta ar OFI, a bheidh mar óstach uirthi.

Tá an tlonad Sármhaitheasa
Foghlama agus Teagaisc
(CELT) in Ollscoil na Gaillimhe
ag reáchtáil siompóisiam ar an
Déardaoin, 12 Meitheamh ar 'Ag
Ullmhú Mic Léinn do Dhomhan
Dúshlánach: OFI agus an
Fearann Sochmhothúchánach'.
Clárú ag an [nasc](https://nasc.org).

Springboard

I mí Eanáir, tugadh cuireadh d'Institiúidí Ardoideachais ar fud na hÉireann tograí
cúrsa a chur isteach don chlár Springboard+ 2025/2026.

Bhí éagsúlacht sna cúrsaí thar raon disciplíní éagsúla lena n-áirítear teicneolaíochtaí
nua agus teicneolaíochtaí atá ag teacht chun cinn. I gcomhréir le rannpháirtíocht
fiontar agus éileamh déimeagrafach, d'iarr **ceanglas éigeantach** ar an bhfoirm
iarratais freisin go leagfadh soláthraithe cúrsaí amach conas a rachadh a **dtogra i
ngleic le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe (SFlanna) na NA**.

Go háirithe, conas a chuirfeadh a dtogra cúrsa le rannchuidiú an ardoideachais leis
an gclár oibre um fhorbairt inbhuanaithe.

Dúnadh an tairseach iarratais ar líne go déanach i mí Feabhra agus sannadh painéal
de mheastóirí neamhspleácha chun gach togra a mheas. Táthar ag súil go n-
osclófar gach iarratas ar chúrsaí go déanach sa samhradh/ go luath san
Fhómhar. Tá sé seo tar éis faomhadh an Aire de réir nósanna imeachta rialachais.

Le tuilleadh eolais a fháil ar an gclár Springboard+, tabhair cuairt ar
springboardcourses.ie.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. Breisoideachas agus Oiliúint ag tiomáint an Aistriú Glas in Éirinn

Tá SOLAS, an tÚdarás Breisoideachais agus Oiliúna (FET) tiomanta d'oideachas um athrú aeráide agus inbhuanaitheacht a chomhtháthú ar fud na gclár FET go léir. I gcomhréir leis an ngealltanas seo, sheol SOLAS [Scileanna Glasa 2030](#), an chéad Straitéis Náisiúnta FET don Aistriú Glas san fhómhar.

Aithníonn an straitéis conas is féidir le FET freastal ar riachtanais scileanna na bpost glas atá ag teacht chun cinn agus atá ann cheana i réimsí ar nós tógáil, innealtóireacht, iompar, talmhaíocht, turasóireacht agus gnó. Léiríonn sé freisin conas is féidir le FET na scileanna trasnaí a theastaíonn ó fhoghlaimeoirí a sholáthar sa gheilleagar glas ionas gur féidir leo a bheith rathúil i sochaí atá cothrom agus cuimsitheach do chách.

Forbraíodh [Scileanna Glasa 2030](#) i gcomhpháirtíocht le KPMG agus i gcomhairle leis na 16 Bhord Oideachais & Oiliúna, comhlachtaí poiblí, ranna rialtais, agus príomhpháirtithe leasmhara an tionscail. Cuireann sé moltaí straitéiseacha agus sainearnála i láthair a thugann deiseanna do FET rannchuidiú le spriocanna aeráide na hÉireann a bhaint amach chun astuithe gáis cheaptha teasa a laghdú 51% faoi 2030.

Ag obair le KPMG, díritear faoi láthair ar phlean feidhmithe a chruthú le spriocanna inghníomhaithe agus intomhaiste arna bhforbairt trí chomhoibriú leis an earnáil FET, comhpháirtithe tionscail agus ranna rialtais. Déanfaidh Grúpa Comhairleach Scileanna Glasa 2030, ar a bhfuil ionadaithe ó SOLAS, na Boird Oideachais agus Oiliúna, an Bord Oideachais agus Oiliúna Éireann, agus an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta & Eolaíochta, maoirsiú ar sheachadadh na straitéise seo.

Is féidir leat tuilleadh eolais a fháil faoi FET Scileanna Glasa ag: <https://www.solas.ie/programmes/green-skills/>

c. M.O. san Oideachas le haghaidh Inbhuanaitheachta agus Saoránachta Domhanda i gColáiste Mhuire gan Smál

Le linn na gCluichí Oilimpeacha, chonaiceamar an chuid is fearr de nádúr an duine nuair a ceiliúradh éagsúlacht, dínit, síocháin agus ar iarracht an duine. I ndiaidh an cheiliúrtha, tá na dúshláin dár sochaí fós ann mar gheall ar chogaí, ar chiníochas, ar mhéadú ar an eite dheis, ar mhí-úsáid throm ar chearta an duine, ar an athrú aeráide agus ar chailliúint na bithéagsúlachta. Tá Coláiste Mhuire gan Smál anois ag glacadh le hiarratais ar an M.Oid. san Oideachas d'Inbhuanaitheacht agus Saoránacht Dhomhanda le tosú i Meán Fómhair 2025. Beidh an cúrsa á thairiscint anois ar bhonn débhlantúil.

Tá sé mar aidhm ag an gclár seo deis a thabhairt d'ardstaidéar sna bunsraitheanna, san oideolaíocht, sa pheirspictíochtaí criticiúla, i saincheisteanna comhaimseartha agus i dtaighde i réimse na hInbhuanaitheachta agus na Saoránachta Domhanda. Dearadh an clár seo chun oideolaíochtaí agus creataí teoiriciúla a thabhairt d'oideachasóirí chun athrú aeráide, caillteanas sa bhithéagsúlacht agus dúshláin do shíocháin dhomhanda a mheas.

Caithfidh gach scoil polasaí inbhuanaitheachta a bheith aici anois. Cuireann an cúrsa seo an cleachtas is fearr chun cinn maidir le hinbhuanaitheacht agus ligeann sé do rannpháirtithe cuid den sáróbair atá ar siúl inár scoileanna faoi láthair a roinnt agus a thaispeáint. Tá an clár deartha dóibh siúd atá ag obair san oideachas lena n-áirítear cleachtóirí réamhscoile, múinteoirí bunscoile agus meánscoile, agus iad siúd atá ag obair san oideachas neamhfhoirmiúil.

Tríd an Oideachas um Shaoránacht Dhomhanda (GCED), tá sé mar aidhm ag an gclár díriú ar ghníomhaireachtaí, ag cur ar chumas mic léinn de gach aois ról ghníomhacha a ghlacadh, go háitiúil agus go domhanda, chun sochaithe níos síochánta, níos fulangaí, níos cuimsithí agus níos sábháilte a thógáil. Tá an clár bunaithe freisin ar leasuithe curaclaim le déanaí agus atá ar siúl.

Ar an ngearrliosta do Ghradaim Aontas STAR in 2023, tá an clár seo deartha chun tacú le hoideachasóirí déileáil leis na dúshláin neamhghnácha atá roimh ár ndomhan inniu trí oideolaíocht féidearthachta agus dóchais. Is féidir an cúrsa a dhéanamh ar bhonn lánaimseartha bliana nó dhá bhliain go páirtaimseartha. Is féidir le múinteoirí ceachtar den dá rogha a chomhlánú agus iad ag teagasc. Is féidir aiséolaíocht

pháirteach táillí a éileamh tríd an Scéim Aisíocaíochta Táillí Múinteoirí a riarann Ionad Oideachais an Chláir thar ceann na Roinne Oideachais agus Óige.

Féach <https://www.mic.ul.ie/faculty-of-education/programme/m-ed-in-education-for-sustainability-and-global-citizenship?index=0>

Chun tuilleadh eolais a fháil déan teagmháil le Anne.dolan@mic.ul.ie

Thuas: Mic léinn M.Oid ag obair i bPáirc Foraoise Thír Oileáin, Cathair na Gaillimhe

Thuas: M.Oid. mic léinn ag tabhairt cuairte ar an seomra ranga lasmuigh i bPobalscoil Feadamair Mhór

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Taighde Éireann – clár Fondúireachtaí Nua 2025

Tá maoiniú fógartha ag Taighde Éireann do 59 tionscadal faoina chlár Fondúireachtaí Nua.

Ag cuimsiú infheistíocht iomlán de €683,677, tacóidh na dámhachtainí seo le taighdeoirí chun tionscadail chomhoibríocha a fhorbairt le heagraíochtaí pobail agus le ranna rialtais. Tabharfaidh na tionscadail aghaidh ar dhúshláin shláinte, shóisialta, chomhshaoil agus eacnamaíocha in Éirinn agus níos faide i gcéin.

Cuireann New Foundations comhoibriú dlúth chun cinn idir taighdeoirí, grúpaí sochaí sibhialta, agus lucht déanta beartas. Áirítear leis an gclár cómhaoiniú ó raon Ranna agus gníomhaireachtaí Rialtais, lena n-áirítear an Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála (Cúnamh Éireann), an Roinn Oideachais agus Óige, an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige, an tÚdarás Póilíneachta agus Sábháilteachta Pobail (PCSA), an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, agus an Chomhairle Oidhreachta.

Snáithe de mhaoiniú Fondúireachtaí Nua is ea taighde i réimse an Oideachais um Shaoránacht Dhomhanda agus Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe, atá cómhaoinithe ag an Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála/ Cúnamh Éireann, an

Roinn Oideachais agus Óige, agus an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige.

Osclaítear an glao ar an Déardaoin 5 Meitheamh agus is é 4pm ar 17 Iúil an spriocdháta d'iarrais. Le haghaidh tuilleadh sonraí, féach: [Fondúireachtaí Nua 2024 | Maoiniú | An Chomhairle um Thaighde in Éirinn](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

8. Nuashonraithe Idirnáisiúnta

a. EOECA – Duais na Seapáine ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe

Sheol EOECA Duais na Seapáine 2025 ar Oideachas don Fhorbairt Inbhuanaithe níos luaithe i mbliana.

Arna mhaoiniú ag Rialtas na Seapáine, bronnar an Duais ar thionscadail agus ar chlár eisceachtúla ar tugadh fúthu i réimse an Oideachais don Fhorbairt Inbhuanaithe. Tá sé comhdhéanta de thrí dhámhachtain **USD 50,000** do gach faighteoir.

Tá dhá ainmniúchán curtha isteach ag Éirinn anois tar éis próisis Roghnúcháin Náisiúnta.

Ádh mór lenár n-ainmnithe.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

b. Seoladh Thuarascáil GEM 2024/25 in Éirinn

Seoladh Thuarascáil Monatóireachta um Oideachas Domhanda 2024/25 (GEM) in Éirinn ar an **11 Aibreán 2025** le tacaíocht ón DFA/ Cúnamh Éireann.

I gcomhpháirtíocht le EOECA—an ghníomhaireacht de chuid na NA atá tiomnaithe d'oidéachas, eolaíocht, cultúr agus cumarsáid a chur chun cinn—d'eagraigh Líonra Éireann um Oideachas ar fud an Domhain (INEW) seoladh Thuarascáil GEM 2024/5 in Éirinn i gcomhar le chéile. Tá oideachas lárnach do mhisean EOECA síocháin a thógáil, deireadh a chur le bochtaineacht, agus forbairt inbhuanaithe a thiomáint. Soláthraíonn Thuarascáil GEM, arna óstáil agus arna fhoilsiú ag EOECA, fianaise agus anailís rithabhachtach chun tacú le ceapadh beartais agus chun comhroinnt dea-chleachtais a éascú chun Sprioc Forbartha Inbhuanaithe 4 (SFI 4) maidir le hoideachas ardchaighdeán a bhaint amach. Tá an DFA/ Cúnamh Éireann ina phríomh-mhaoinitheoir ar Thuarascáil GEM, a fhaigheann tacaíocht ó ghrúpa rialtais, gníomhaireachtaí iltaobhacha agus fondúireachtaí príobháideacha.

Dírítear i dTuarascáil GEM 2024/25 ar Cheannaireacht san Oideachas — téama a bhaineann le hábhar laistigh d'Éirinn agus ina cuid iarrachtaí domhanda SFI 4 a neartú. Tá an t-oideachas ina bhunchloch de Chúnamh Éireann Thar Lear agus ina chatalaíoch chun gach Sprioc Forbartha Inbhuanaithe a bhaint amach. Tá an cheannaireacht ag croílár an oideachais ardchaighdeán, agus tá lúcháir orainn go leagfaidh seoladh Thuarascáil GEM in Éirinn béim ar a tionchar ar thorthaí foghlama, go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta.

Díríonn ceithre mholadh na dTuarascálacha ar ghníomhartha is féidir le rialtais a dhéanamh chun ceannaireacht a chothú san oideachas ar scoil agus sa státseirbhís. Tá na ceithre ghné de ról ceannaire oideachais mar bhonn agus mar thaca acu atá ábhartha dóibh chun ceannaireacht éifeachtach a dhéanamh, bíodh siad ag obair i scoil nó in oifig oideachais rialtais – chun ionchais a leagan síos, chun díriú ar an bhfoghlaim, chun comhoibriú a chothú agus chun cumas a fhorbairt. Ba cheart go mbeadh na gnéithe seo mar bhunús le straitéisí náisiúnta comhleanúnacha ceannaireachta oideachais a thógáil a ghearrann trasna gach leibhéal den chóras. Le go n-oibreoidh córas oideachais go maith, ní mór do cheannairí ar leibhéal éagsúla a bheith ag obair sa treo céanna chun comhspríoc a bhaint amach.

Tá an Tuarascáil ar fáil le léamh anseo: [2024/5 Tuarascáil GEM ar cheannaireacht san oideachas](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Staidéar Choimisiún an AE ar na buntáistí a bhaineann le Foghlaim le haghaidh Inbhuanaitheachta.

Foilsíodh le déanaí [staidéar](#) , a choimisiúnaigh an Coimisiún Eorpach ar na buntáistí a bhaineann le foghlaim don inbhuanaitheacht a théann thar inniúlachtaí inbhuanaitheachta.

Féachann an tuarascáil seo go sonrach ar na tairbhí foghlama níos leithne a thairgeann Foghlaim don Inbhuanaitheacht (LfS) don oideachas, a chuireann rath acadúil agus folláine na mac léinn chun cinn go díreach agus go hindíreach. Cé go bhfuil fianaise ar a tionchar díreach ar **uimhearthacht** teoranta, is féidir le LfS na scileanna seo a fheabhsú tríd an bhfoghlaim a nascadh le saincheistean na tsaoil mhóir, trí rannpháirtíocht a chothú, agus trí ábhair ar nós na matamaitice a dhéanamh níos ábhartha. Ina theannta sin, is cosúil go bhfuil cur chuige idirdhisciplíneach LfS, cé go ndéantar staidéar níos lú orthu, go bhfuil gealladh fúthu ó thaobh **scileanna uimhearthachta agus léitheoireachta** a fheabhsú ag an am céanna, chomh maith le buntáistí foghlama eile a sholáthar.

Chomh maith le feabhas a chur ar uimhearthacht agus litearthacht, is cosúil go bhfuil LfS bunaithe ar nádúr an-éifeachtach chun tacú le raon leathan **tairbhí síceolaíochta**. Tá sé léirithe ag taighde go mbíonn tionchar dearfach ag LfS ar **ghnóthachtáil acadúil agus ar inspreagadh** na mac léinn.

Maidir le ról LfS i **scileanna ETIM** a fhorbairt, leagann na torthaí reatha béim ar an tábhacht a bhaineann le **réiteach fadhbanna sa saol mór** chun **rannpháirtíocht** agus **smaointeoireacht chriticiúil na mac léinn** a chothú. Spreagann tionscnaimh LfS mic léinn chun imscrúdú a dhéanamh ar shaincheistean soch-eolaíochta, ag cur **fiosrúchán** agus **comhoibriú eolaíoch** chun cinn agus ag an am céanna ag méadú a n-inspreagadh i leith ábhair ETIM. Ina theannta sin, cuireann LfS an cumas ar fáil chun cuimsitheacht in oideachas ETIM a fheabhsú, é a dhéanamh níos inrochtana do ghrúpaí mionlaigh agus éagsúlacht a chothú i measc na mac léinn.

Leagann an tuarascáil seo béim, ní hamháin go bhforbraíonn LfS scileanna acadúla riachtanacha ach gur féidir léi scileanna trasnaí agus foghlama ar feadh an tsaoil a chothú amhail **scileanna ardoid, saoránacht, scileanna fiontraíochta agus inoiriúnaitheacht**. Tá na scileanna seo ríthábhachtach chun castachtaí shaol an lae inniu a threorú agus chun mic léinn a ullmhú do dhúshlán amach anseo. Ina theannta sin, cuireann oideolaíochtaí éifeachtacha LfS ar chumas na mac léinn a bhféiniúlacht a fhiosrú agus a n-idirnasacht lena bpobail agus leis an gcomhshaol domhanda a aithint, rud a chuireann **saoránacht ghníomhach** chun cinn.

Is mór na tairbhí folláine síceolaíocha agus fisiceacha a bhaineann le LfS atá bunaithe ar an dúlra. Leagann an tuarascáil seo béim ar an gceangal idir cáilíocht an

chomhshaoil agus folláine agus forbairt fhoriomlán leanaí, ag cur béime ar a thábhachtaí atá sé timpeallachtaí scoile níos sláintiúla a chruthú. Trí theagmháil fheabhsaithe leis an dúlra, bíonn raon buntáistí ag mic léinn, lena n-áirítear **gníomhaíocht fhisiciúil mhéadaithe, strus laghdaithe, féinmheas feabhsaithe, agus leas iomlán feabhsaithe.**

Tríd is tríd, cuireann na léargais sa tuarascáil seo béim ar thábhacht mhéadaitheach LfS maidir le todhchaí an oideachais a mhúnlú trí chomhthéacsanna an fhíorsaíle a chomhtháthú, foghlaim idirdhisciplíneach a chothú agus tacú le folláine na mac léinn. Ní hamháin go dtacaíonn an cur chuige seo le gnóthachtáil acadúil ach tugann sé na scileanna riachtanacha ar feadh an tsaoil d'fhoghlaimoirí chun dul i ngleic le castachtaí an domhain atá ag forbairt go tapa. Is é an bealach chun tosaigh ná tuilleadh taighde agus cur i bhfeidhm níos leithne na LfS, ag cinntiú go sroichfidh na tairbhí a bhaineann leis na mic léinn go léir agus go gcuirfidh siad le todhchaí níos inbhuanaithe agus níos cothroime.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Tionscnamh Nóiméad Dóchais – 9 Bealtaine

Tá lúcháir orainn cuireadh chuig “Nóiméad Dóchais” a roinnt leat, arna chomhordú ag an eagraíocht *Plandáil and Déan Cúram ar son na Síochána*.

Ar Lá na hEorpa, **9 Bealtaine ag 12:00 am áitiúil**, tugtar cuireadh do phobail ar fud an domhain sos ar feadh nóiméid amháin agus páirt a ghlacadh i **ngníomh beag dóchais agus síochána** — ar nós bláth a chur, cabhrú le comharsana, bruscar a bhailiú, nó teachtaireacht chineálta a sheoladh.

Tá an gníomh simplí cuimsitheach seo mar chuid den tionscnamh **Ciorcal Síochána**, a chuireann an tsíocháin, an dlúthpháirtíocht, agus foghlaim ó ghlúin go glúin, bunaithe ar luachanna chun cinn. Cé go bhfuil scoileanna lárnach, tugann an feachtas cuireadh do gach earnáil den tsochaí a bheith páirteach ann.

Ar an lá céanna, déanfar páirc Ciorcal Síochána a oscailt i **Vinnytsia, san Úcráin** – mar shiombail bheo na síochána agus na tacaíochta idirnáisiúnta.

Tá an tionscnamh á thacú ag craoltóir náisiúnta na Fionlainne YLE, agus tá sé á chomhordú ag an eagraíocht *Plandáil agus Déan Cúram ar son na Síochána*.

Spreagtar rannpháirtithe a gcuid gníomhartha a roinnt ar na meáin shóisialta ag baint úsáide as an haischlib

👉 #MinuteForHope

🌐 **Tuilleadh eolais (ar fáil i 6 theangacha):**

👉 www.pacpeace.net/start

Leanaimis dóchas ag fás - gníomh beag amháin ag an am.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

9. Nuacht Eile

a. Plean Gníomhaíochta Aeráide 2025 Foilsithe

An Roinn Comhshaoil,
Aeráide agus Cumarsáide
Department of the Environment,
Climate and Communications

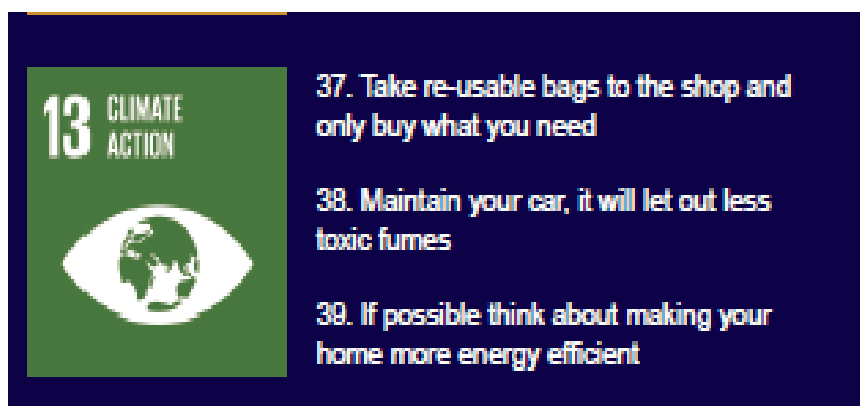
Tá **Plean Gníomhaíochta Aeráide 2025** ceadaithe ag an rialtas. Is é seo an tríú nuashonrú reachtúil ar an bplean ó síníodh an tAcht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Ísealcharbóin (Leasú) 2021 ina dhlí, ag tabhairt gealltanais d'Éirinn astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú 51% faoi 2030 (i gcomparáid le leibhéal 2018) agus neodracht aeráide a bhaint amach faoi 2050. Tógann sé ar Phlean Gníomhaíochta Aeráide 2024, ag cur síos ar an gcaoi a gcuirfidh Éire dlús leis na gníomhartha a theastaíonn chun freagairt don ghéarchéim aeráide, ag cur réitigh aeráide i gcroílár fhorbairt shóisialta agus eacnamaíoch na hÉireann.

Is Plean Gnímh Aeráide sruthlínithe é **Plean Gníomhaíochta Aeráide 2025**, atá le léamh i gcomhar le Plean Gníomhaíochta Aeráide 2024. Is é freisin an Plean Gníomhaíochta Aeráide deiridh den chéad Bhuiséad Carbóin 5 bliana – rud a léiríonn lárphointe tábhachtach i ndeich mbliana na gníomhaíochta aeráide.

Is féidir **Plean Gníomhaíochta Aeráide 2025** a fheiceáil ar shuíomh [Gréasáin na Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide](#).

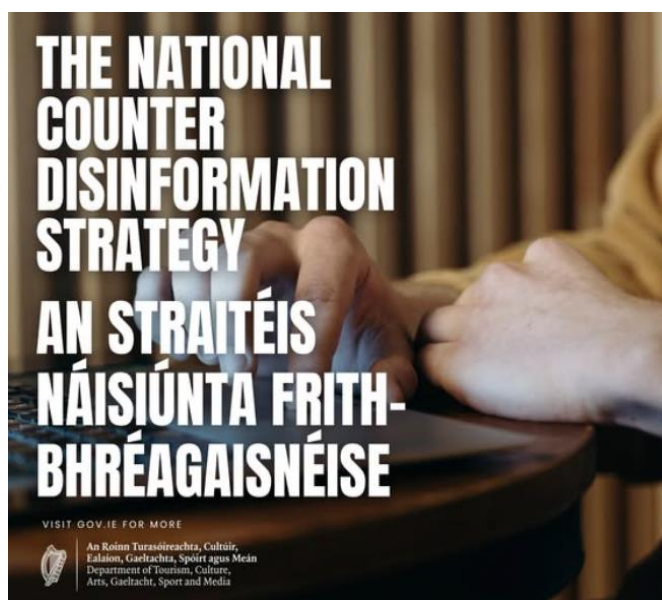
b. Trí Ghníomhaíocht Shimplí – SFI 13

Anseo thíos tá trí ghníomh simplí laethúla is féidir leat a dhéanamh chun tacú le **SFI 13 – Gníomhú ar son na hAeráide**

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

c. Foilsiú na Straitéise Náisiúnta Frithdhífhaisnéise

Tá fáilte curtha ag an Aire Ealaíon, Meán, Cumarsáide, Cultúir agus Spóirt, Patrick O'Donovan TD, roimh fhoilsiú na Straitéise Náisiúnta Frithdhífhaisnéise, atá ar fáil anois le híoslódáil [anseo](#)

Moladh de chuid Choimisiún na Meán um Thodhchaí na Straitéise Náisiúnta Frithdhífhaisnéise a fhorbairt. D'aithin a thuarascáil gur dúshlán casta é an dí-eolas

agus mar sin moladh gur cheart straitéis a fhorbairt chun iarrachtaí náisiúnta a chomhordú agus ina theannta sin, nár cheart go mbeadh sé ag brath go hiomlán ar rialáil ach go mbeadh speictream leathan de shochaí na hÉireann páirteach in idirphlé le tionscal digiteach na hÉireann.

Sin an fáth a d'fhorbair grúpa oibre ar a raibh meascán éagsúil d'ionadaithe ón tionscal, an saol acadúil, an tsochaí shibhialta agus Ranna Rialtais, agus an comhairleoir i Litearthacht sna Meáin, Martina Chapman Uasal, mar Chathaoirleach neamhspleách ar an Straitéis.

Déanann an Straitéis iniúchadh ar dhúshlán na dífhaisnéise in Éirinn, ar a éifeachtaí díobhálacha ar an tsochaí agus ar a castacht mar shaincheist bheartais. Déanann sé iarracht a aithint conas is féidir aghaidh a thabhairt ar an dúshlán a bhaineann le dul i ngleic le dífhaisnéis. Ní bhaineann an Straitéis seo le cad is dífhaisnéis ann nó nach mbaineann ach ina áit sin leagann sí amach gníomhartha a chuidíonn le cur in aghaidh na dífhaisnéise.

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

d. Nuacht Campais ón Roinn Oideachais agus Óige

Cur Crann sa Roinn Oideachais agus Óige, Tulach Mhór

Mar chuid de [Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta na Seirbhíse Corparáidí](#), d'eagraigh an tAonad Cóiríochta & Seirbhísí (ASU) sa Tulach Mhór plandáil 13 crann torthaí (Pluma, Piorra, Silíní agus Úll) le linn Sheachtain Náisiúnta na gCrann (9ú go dtí an 16ú Márta), faoin gcuspóir “seomra níos mó a dhéanamh don bhithéagsúlacht in oifigí na Roinne Oideachais agus Óige”. Tá na crainn seo suite ar an limistéar glas oscailte ar chúl Oifigí an Rialtais, Tulach Mhór agus is cuid de limistéar suí lasmuigh iad inar féidir leis an bhfoireann taitneamh a bhaint as a bheith níos gaire don dúlra. Tá baint ag caitheamh ama i spásanna glasa le strus laghdaithe, le meabhairshláinte feabhsaithe, agus le gníomhaíocht fhisiciúil mhéadaithe.

In 2019, fuarthas amach i dtuarascáil na hÉireann (Airteagal 17) ar [Stádas Ghnáthóga agus Speicis atá faoi Chosaint ag an AE](#) go raibh 85% de na gnáthóga agus 30% de na speicis i stádas ‘neamhfhabhrach’ (i.e. Neamhleor nó Droch) as na 59 cineál gnáthóige agus 60 speiceas a ndearnadh measúnú orthu, (i. Tá plandú crann ar aon dul le spriocanna inbhuanaitheachta domhanda, amhail Spriocanna

Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna amhail gníomhaíocht aeráide, agus stop a chur le nó moilliú a dhéanamh ar chaillteanas bithéagsúlachta.

Tá Seachtain Náisiúnta na gCrann, an ceiliúradh crann bliantúil is mó in Éirinn, á eagrú go bródúil ag Comhairle Crann na hÉireann i gcomhpháirtíocht le Coillte. Tugann an tseachtain speisialta seo cuireadh do phobail ar fud na tíre teacht le chéile le léirthuiscint a fháil ar áilleacht agus ar thábhacht chrainn na hÉireann. Ba é téama na bliana seo ná “Crainn a Phlandáil & Ag Fás le Chéile”, agus bhí an-áthas ar an bhfoireann i dTulach Mhór an deis a fháil bualadh le chéile agus comhrá a dhéanamh thar chaife le linn na hócáide. Gabhaimid buíochas ar leith le Hubert Loftus as béim a chur ar obair leanúnach na bhFoirne Glasa agus ASU maidir le hathrú dearfach a sholáthar san ionad oibre le linn a óráid ag an maidin caife. Ba mhaith linn buíochas a ghabháil freisin le foireann ASU Thulach Mhór as an tionscadal seo a thabhairt chun críche, agus le Mary Duffy (Foireann Fhaiche Thulach Mhór) as an gcéad chrann a chur.

Thuas: Plandálaithe crann ag obair go dian ar champas Thulach Mhór!

Thuas: Crainn nua curtha ar thailte na Roinne i dTulach Mhór

No Mow May agus Comhaireamh Tráthúil Feithidí Bláth – Lárionad Náisiúnta Sonraí Bithéagsúlachta

Beidh an Roinn ag glacadh páirte san fheachtas ‘No Mow May’ arís i mbliana ar a campais ar Shráid Mhaoilbhríde, Bhaile Átha Luain agus Thulach Mhór. Tá sonraí comhairimh **Bláth-Feithidí (FIT)** foilsithe againn freisin chun foireann na Roinne Oideachais agus Óige agus na Roinne Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta a spreagadh chun dul i ngleic le bailiú sonraí faoi stiúir saoránach leis an Lárionad Náisiúnta Sonraí Bithéagsúlachta a bheidh ar siúl ó 1 Aibreán – 30 Meán Fómhair 2025.

Tuilleadh eolais agus tá físeán simplí chun cabhrú freisin: [Comhaireamh Tráthúil Bláthanna Feithidí \(Comhaireamh FIT\) – Lárionad Náisiúnta Sonraí Bithéagsúlachta](#)

Is féidir an app a íoslódáil anseo:

Android: <https://play.google.com/store/apps/details?id=uk.ac.ceh.fit>

Apple: <https://apps.apple.com/app/id1540771889>

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

Síolta Beaga, Fréamhacha Buan - Nuacht ón gClub Gairneoireachta

Timpeall bliain ó shin, thug baill foirne ón Roinn Oideachais agus Óige agus ón Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta cuireadh do chomhghleacaithe a bheith páirteach sa Chlub Gairneoireachta nua-athbheoite. A bhuíochas le díograis agus rannpháirtíocht go leor, tá rath ar ár bhfís chomhroinnte - go litriúil. Sa lá atá inniu ann, tá an plota taobh thiar den cheaintín i Sráid Maoilbhríde athraithe go tearmann glas bríomhar, rud a thugann deis do gach ball foirne dínascadh ó scáileáin agus athcheangal leis an dúlra.

Le tacaíocht airgeadais ón dá roinn, bhíomar in ann na hacmhainní a cheannach a bhí riachtanach chun tús a chur leis. Ach ba é spiorad an chomhoibrithe a thug an tionscadal beo go fírinneach. Bhronn comhghleacaithe meascán taitneamhach de phlandaí - ó rósanna cumhra agus plandaí sútha talún go cúpla eiseamal mistéire. Is gnáthóg fháilteach bheo í an spás inar féidir le gach duine sult a bhaint as na tuairimí tuisceanach seo.

Tá an inbhuanaitheacht ag croílár ár gcur chuige ón tús. Ghlacamar leis an gcleachtas éicea-chairdiúil maidir le tailte caife a athúsáid ó mheaisín caife an cheaintín mar chosc nádúrtha ar seilidí. Cé go mb'fhéidir nach dtuigeann na seilidí an blas nua, is cinnte go n-aithníonn ár bplandaí é. Soláthraíonn forais caife cothaithigh den scoth, go háirithe le haghaidh hiodrainsianna agus rósanna.

Fanann an Club Gairneoireachta ceangailte trí ghrúpa tiomnaithe Foirne Microsoft, áit a roinneann baill smaointe, nuashonruithe agus pleananna don ghairdín. Bailímid

le chéile go rialta freisin, i ngrúpaí idir bheag agus mhór, chun claonadh a bheith againn sa phlota agus taitneamh a bhaint as torthaí ár saothair. De réir mar a dhoimhnímid ár dtuiscint ar phlandaí agus de réir mar a thógaimid naisc lena chéile, leanann ár spás glas comhroinnte ag fás – ó thaobh méide agus spiorad de.

Is teist é rath an tionscnaimh seo ar an méid is féidir linn a bhaint amach nuair a thagann muid le chéile. Tá níos mó i gceist leis an gClub Gairneoireachta ná garraíodóireacht; baineann sé le folláine, inbhuanaitheacht agus braistint pobail a chothú.

Thug an t-Earrach taispeántas ildaite chuig ár gcuid plota agus chuig campas níos leithne Shráid Mhaoilbhríde, de réir mar a tháinig bolgáin a cuireadh níos luaithe sa bhliain faoi bhláth. Is meabhrúchán lúcháireach é a láithreach bhríomhar ar an iarracht chomhchoiteann taobh thiar díobh - agus labhraíonn na grianghraif thíos imleabhair faoi thiomantas ár mball.

Tá níos mó plandaí curtha againn taobh istigh freisin, rud a thugann beatha don chonair fáiltithe agus don cheaintín. Ní hamháin go gileálann na plandaí seo an spás ach tacaíonn siad freisin le folláine agus íonaíonn siad an t-aer.

Agus an cheapach á ullmhú le haghaidh bolgáin an tsamhraidh, táimid ar bís do na séasúir atá romhainn lán de dhath, fás, agus braistint pobail leanúnach.

Seo chugainn go leor eile faoi bhláth, chuimhneacháin roinnte, smaointe plandála, cairdeas a fhás agus áthas a bhaint amach - duilleog amháin ag an am.

- An Club Gairneoireachta

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

e. Nuacht Gníomhaíochta Aeráide – Eagrán Aibreán Foilsithe

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

Tá eagrán mhí Aibreáin den **Nuacht um Ghníomhú** ar son na hAeráide foilsithe agus tá sé ar fáil le léamh [anseo](#).

Le haghaidh tuilleadh eolais, déan teagmháil le: climatenews@Taoiseach.Gov.IE

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

f. Nuachtlitir Institiúid Aeráide agus Sochaí Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath – Eagrán 32

DCU Institute for Climate and Society

Tá eagrán nua nuachtlitir an Ionaid um Aeráid agus an tSochaí Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath foilsithe agus tá sí ar fáil le léamh [anseo](#)!

Le haghaidh tuilleadh eolais, tabhair cuairt ar: [DCU Institute for Climate & Society](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

g. An Roinn Leanaí – Nuacht agus Nuashonruithe

An Roinn Leanaí, Comhionannais,
Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige
Department of Children, Equality,
Disability, Integration and Youth

Chuir Deirdre Reidy ó DCEDIY faoi agallamh ar phodchraoladh Times Higher Education

Is ollamh le cearta leanaí í an tOllamh Laura Lundy agus is comhstiúrthóir í ar an Ionad um Chearta Leanaí in Ollscoil na Banríona, Béal Feirste. Bhí sí ina príomhchainteoir freisin ag an bhFóram OFI i gCaisleán Bhaile Átha Cliath anuraidh. Tá foireann uirlisí a úsáidtear go forleathan forbartha aici ar a dtugtar an “Samhail Lundy” de rannpháirtíocht leanaí – chun cuidiú le cinnteoirí aosach dul i ngleic go bríoch le rannpháirtíocht leanaí, agus úsáideann roinnt eagraíochtaí an tsamhail chun rannpháirtíocht leanaí sa chinnteoireacht a chur chun cinn. Nuair a iarradh ar an Ollamh Lundy le déanaí eipeasóid de THE Connect Podcast do Times Higher Education a óstáil, thug sí cuireadh do **Deirdre Reidy, Príomhoide Cúnta in Aonad Rannpháirtíochta Súgartha** agus Caitheamh Aimsire DCEDIY, teacht isteach léi chun tuairimí déantóir polasaí atá tiomanta don obair seo a chur san áireamh.

Breathnaítear sa phlé podchraoltaí ar na fáthanna le leanaí agus daoine óga a bheith páirteach sa chinnteoireacht, conas brí a bhaint as, na dúshláin ar féidir a bheith ann agus samplaí d'athruithe a d'eascair as rannpháirtíocht leanaí agus daoine óga i bhforbairt beartais.

Tá sraith uirlisí á bhforbairt ag an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Imeacha agus Óige in Éirinn “chun a chinntiú go mbeidh stór de threalamh uirlisí ar fáil do gach duine fásta a oibríonn do agus le leanaí agus daoine óga”, a dúirt Reidy. Ina measc seo tá foireann uirlisí praiticiúil atá éasca le húsáid le haghaidh leanaí, lapadáin agus leanaí óga faoi bhun cúig bliana d'aois san áireamh. “I mbliana, beidh siad ag seoladh modúl tosaigh ríomhfhoghlama chun cabhrú leo siúd ar spéis leo rannpháirtíocht leanaí sa chinnteoireacht a thuiscint.

Tugann Reidy an sampla de nuair a cuireadh leanaí san áireamh sa phróiseas comhairliúcháin maidir le Straitéis Oideachais don Lucht Siúil agus do Romach na hÉireann. “D'iarr na leanaí ar mhúinteoirí tacúla agus tuisceana toisc go mbraitheann siad go ndéanadh múinteoirí tuisceanach, go háirithe ó phobail an Lucht Siúil agus Romach, an scoil níos fearr dóibh,” a dúirt sí. Chuidigh an t-ionchur seo le réitigh phraiticiúla a fhorbairt, mar oiliúint mhúinteoirí, oideachas ar chultúr an Lucht Siúil agus na Romach, agus daoine aonair ó na cúlaí seo a spreagadh le bheith ina múinteoirí agus ina meantóirí.

Éist le agallamh Deirdre Reidy ar phodchraoladh THE Connect trí chliceáil ar an nasc thíos:

Taispeántas Náisiúnta Chomhairle na nÓg 2025

Bhí Taispeántas Náisiúnta Chomhairle na nÓg 2025 i gCaisleán Bhaile Átha Cliath ar siúl Dé Máirt, 15 Aibreán 2025.

Thug an ócáid an Taoiseach Micheál Martin, an tAire Leanaí, Míchumais agus Comhionannais Norma Foley, baill den Rialtas agus Oifigigh Shinsearacha Rialtais le chéile chun dul i dteagmháil go díreach le daoine óga ar na saincheistanna is tábhachtaí dóibh. Bhí an láithreoir agus an podchraoltóir Fionnuala Jones mar MC den imeacht, ar ar fhreastail breis agus 400 duine óg idir 12-17 mbliana d'aois.

Arna óstáil ag an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Imeasctha agus Óige (DCEDIY), cuireann an Seó débhlantúil ar fáil ardán náisiúnta do na 31 ghrúpa de chuid Chomhairle na nÓg chun a gcuid oibre a chur i láthair agus teagmháil dhíreach a dhéanamh le cinnteoirí ar bheartais a mbíonn tionchar acu ar a saolta. Leagann an Taispeántas béim ar chumhacht na gníomhaíochta faoi stiúir an aosa óig, tionchar an bheartais, agus an athraithe shóisialta, rud a léiríonn an tionchar cumhachtach atá ag daoine óga maidir le dul chun cinn a thiomáint ar fud na hÉireann sa lá atá inniu ann.

Mhol an Taoiseach Micheál Martin an ócáid, ag rá: “Tugann Comhairle na nÓg deis do dhaoine óga ar fud na tíre a gcuid guthanna a chur in iúl. Tá lúcháir orm an oiread sin daoine óga fuinniúla agus rannpháirteacha a fheiceáil anseo inniu ag cur a dtuairimí in iúl ar ábhair a mbíonn tionchar acu orthu. Tá sé ríthábhachtach go ndéanfaimis a n-ionchur a mheas, agus a dtodhchaí a choinneáil i gcuimhne, in obair ár Rialtais ar fad.”

Leag an tAire Leanaí, Míchumais agus Comhionannais, Norma Foley, béim ar an tábhacht a bhaineann le rannpháirtíocht na n-óg, ag rá: “Is fóram iontach é Comhairle na nÓg do dhaoine óga ar fud na hÉireann, a thugann deis dóibh a dtuairimí a roinnt agus tionchar a imirt ar fhorbairt beartais ar leibhéal áitiúil, réigiúnach agus fiú go náisiúnta. Tugann imeacht an lae inniu deis iontach do na daoine óga seo labhairt go díreach le lucht déanta beartas, ionadaithe Rialtais agus leo siúd a bhfuil tionchar díreach acu ar a saol ar raon leathan saincheistanna, agus bhain mé an-taitneamh as é a fheiceáil go díreach.”

I rith an lae, ghlac daoine óga páirt i bplé painéil, i dtaispeántais idirghníomhacha, agus i seisiúin líonraithe le lucht déanta beartas agus ionadaithe rialtais. Chuaigh na cainteanna seo i ngleic le saincheistanna práinneacha ar nós meabhairshláinte, leasú oideachais, gníomh ar son na haeráide, agus cearta na hóige, ag treisiú an ról suntasach a imríonn daoine óga i múnú thodhchaí na hÉireann.

'Is í an ghné is tábhachtaí de Thaispeántas na Comhairle ná ceangal. Ligeann sé do dhaoine óga ó gach cearn den tír teagmháil a dhéanamh lena chéile, smaointe agus dearchtaí a roinnt agus go príomha teagmháil a dhéanamh le cinnteoirí. Chomh maith leis sin, tugtar deis dúinn obair Chomhairlí eile a fheiceáil, agus na smaointe

sin a thabhairt ar ais chuig ár gComhairle féin agus chuig ár dtionscadail féin.' Connor Knapp - Comhairle na nÓg Chathair Chorcaí Ba imeacht spreagúil, smaointeach agus tioncharach a bhí i dTaispeántas Chomhairle na nÓg 2025 ag Caisleán Bhaile Átha Cliath a rinne ceiliúradh ar chumhacht rannpháirtíocht na hóige in Éirinn sa lá atá inniu ann.

Acmhainní OFI arna bhfoilsiú ag Feighlíocht Leanaí Éireann

Tá Feighlíocht Leanaí Éireann, eagraíocht sheachbhrabúsach a bhunaigh agus a reáchtálann feighlithe leanaí chun comhairle shaineolach ar fheighlíocht leanaí a sholáthar, tar éis sraith acmhainní a bhaineann le OFI d'fheighlithe leanaí a fhoilsiú ar féidir teacht orthu trí na naisc thíos:

[Athchúrsáil & Uaschúrsáil i do Theach Feighlíochta Leanaí - Feighlíocht Leanaí Éireann](#)

[Dramhaíl Bia a Laghdú & Smaointe Sneaceanna Inbhuanaithe Do Do Ghnó Feighlíochta Leanaí - Feighlíocht Leanaí Éireann](#)

[Leideanna chun Uisce a shábháil - Feighlíocht Leanaí Éireann](#)

[Ar ais go barr an leathanaigh](#)

Tá súil againn gur bhain tú sult as an eagrán seo ó Nuachtlitir OFI na Roinne a léamh. Más mian leat é a fháil go díreach isteach i do bhosca isteach gach ráithe, [cláraigh](#) don liosta cúrsaíochta!